

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om småbarnspedagogik

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om småbarnspedagogik ändras. I propositionen föreslås bestämmelser om ett förfarande för registrering av privat daghemsverksamhet, varvid det nuvarande tillståndsförfarandet för privata serviceproducenter slopas. Det föreslås inga ändringar i bestämmelserna om privat familjedagvård. Propositionen baserar sig på en skrivning i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering.

Enligt förslaget ska bedrivande av privat daghemsverksamhet i stället för tillstånd förutsätta att serviceproducenten och dess verksamhetsställen har registrerats i ett register över serviceproducenter. En förutsättning för registrering ska vara att serviceproducenten och verksamhetsställena uppfyller de föreskrivna ekonomiska och verksamhetsmässiga kraven. Registreringsprocessen ska i tillämpliga delar förbli densamma som i tillståndsförfarandet. Enligt propositionen ska dock inledandet av daghemsverksamheten tidigareläggas så att verksamheten kan inledas före registreringsbeslutet fattas när lokalerna har inspekterats.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
2.1 Privat småbarnspedagogik som en del av servicesystemet för småbarnspedagogik	3
2.2 Tillståndsförfarandet för privat småbarnspedagogik	5
2.3 Det anmälningförfarande som föregick tillståndsförfarandet	6
2.4 Sparande av tillståndsuppgifter i registret Soteri	7
3 Målsättning.....	8
4 Förslagen och deras konsekvenser	9
4.1 De viktigaste förslagen	9
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	9
5 Alternativa handlingsvägar.....	15
5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser	15
5.1.1 Återgång till det tidigare anmälningförfarandet.....	15
5.1.2 Regionförvaltningsverken inspekterar verksamhetsställena.....	16
5.1.3 Tidpunkten för ikraftträdandet.....	16
6 Remissvar	17
7 Specialmotivering.....	18
8 Bestämmelser på lägre nivå än lag	24
9 Ikraftträdande	25
10 Verkställighet och uppföljning	25
11 Förhållande till andra propositioner	25
12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	26
12.1 Kulturella rättigheter och rätten till social trygghet.....	26
12.2 Näringsfrihet	26
12.3 Likabehandling	28
12.4 Skyddet för privatlivet och personuppgifter	29
12.5 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter	31
12.6 Lagstiftningsordning.....	32
LAGFÖRSLAG.....	33
Lag om ändring av lagen om småbarnspedagogik	33
BILAGA.....	39
PARALLELLTEXT	39
Lag om ändring av lagen om småbarnspedagogik	39

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

Den privata småbarnspedagogiken övergick från att omfattas av anmälningsförfarandet till att vara tillståndspliktig verksamhet den 1 januari 2023. Enligt 44 § i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) ska privata serviceproducenter som ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik ha tillstånd att bedriva daghemsverksamhet innan verksamheten inleds. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering återgår man inom den privata småbarnspedagogiken till ett anmälningsförfarande för att underlätta serviceanordnarnas administrativa arbete.

1.2 Beredning

Propositionen har beretts vid undervisnings- och kulturministeriet. Under beredningen har ministeriet träffat företrädare för regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården.

Utlåtanden om utkastet till regeringsproposition har begärts av de centrala intressenterna. Propositionsutkastet var på remiss i tjänsten Utlåtande.fi mellan den 10 mars 2025 och den 7 april 2025, där alla som ville hade möjlighet att ge ett eget utlåtande om propositionsutkastet.

Beredningsunderlaget till propositionen finns till påseende på adressen <https://okm.fi/sv/alla-ukm-projekt> under identifieringskoden OKM060:00/2024.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

2.1 Privat småbarnspedagogik som en del av servicesystemet för småbarnspedagogik

Det finns bestämmelser om småbarnspedagogik i lagen om småbarnspedagogik. Enligt 1 § 2 mom. i lagen är verksamhetsformerna inom småbarnspedagogiken daghemsverksamhet, som ordnas på daghem, familjedagvård, som ordnas i familjedaghem och öppen småbarnspedagogisk verksamhet, som ordnas på en plats som lämpar sig för sådan verksamhet. Enligt 3 mom. i paragrafen tillämpas lagen om småbarnspedagogik på daghemsverksamhet och familjedagvård som ordnas eller tillhandahålls av en kommun, samkommun eller privat serviceproducent. Daghemsverksamhet och familjedagvård som avses i lagen om småbarnspedagogik får ordnas eller tillhandahållas för anordnaren av en kommun, samkommun eller en sådan privat serviceproducent som avses i 9 kap. En kommun eller samkommun kan med stöd av paragrafens 4 mom. dessutom ordna öppen småbarnspedagogisk verksamhet enligt det behov som råder inom dess område genom att själv tillhandahålla verksamheten eller skaffa den av en sådan producent som avses i 3 mom.

De privata daghemsaktörerna kompletterar den offentliga småbarnspedagogiken. I kommunerna utnyttjas privat småbarnspedagogik som en köpt tjänst, utifrån stöd för privat vård eller med en servicesedel.

Kommunen ansvarar med stöd av 5 § i lagen om småbarnspedagogik för anordnandet av småbarnspedagogik. En privat aktör har inte något sådant helhetsansvar. Särskilda bestämmelser om privat småbarnspedagogik finns i 9 kap. i lagen om småbarnspedagogik. Enligt 43 § 1 mom. i lagen avses med privat småbarnspedagogik sådan småbarnspedagogik som

en enskild person, en sammanslutning eller en stiftelse eller ett av ett offentligt samfund grundat affärsföretag tillhandahåller mot ersättning genom drivande av rörelse eller yrkesutövning. En privat serviceproducent ansvarar för att en sådan servicehelhet som på basis av ett avtal eller ett förvaltningsbeslut ordnas för en klient uppfyller de krav som ställs på den.

Mellan en privat serviceproducent inom småbarnspedagogiken och barnets vårdnadshavare ingås ett privaträttsligt avtalsförhållande. I avtalet fastställs bland annat storleken av klientavgiften och villkoren för uppsägning av avtalet. Eftersom endast kommunerna är skyldiga att ordna småbarnspedagogik, är kommunen skyldig att ordna platser för småbarnspedagogik för de barn som deltagit i verksamheten i en situation där en privat anordnare av småbarnspedagogik eller serviceproducent inte kan tillhandahålla tjänster till exempel på grund av en ekonomisk kris eller till exempel när tillsynsmyndigheten har bestämt att verksamheten ska avbrytas.

Enligt 52 § i lagen om småbarnspedagogik är tillsynsmyndigheter för småbarnspedagogik som ordnas och tillhandahålls av kommunen eller samkommunen regionförvaltningsverket samt Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Tillsynsmyndigheter för småbarnspedagogik som ordnas och tillhandahålls av privata serviceproducenter är regionförvaltningsverket, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården samt ett sådant kommunalt organ som avses i 50 § eller en av detta organ utsedd tjänsteinnehavare.

Enligt 48 § i lagen om småbarnspedagogik ska varje privat serviceproducent utarbeta en plan för egenkontroll för säkerställande av att den småbarnspedagogiska verksamheten är tillbörlig. Både privata och offentliga serviceproducenter är alltid skyldiga att se till att tjänsterna produceras på ett säkert och högklassigt sätt. Genom egenkontroll säkerställs att alla arbetstagare handlar i enlighet med gemensamt överenskomna förfaranden. I planen för egenkontroll anges de förfarandena och de handlingar som ska användas för att säkerställa och förbättra klientsäkerheten inom samt kvaliteten på småbarnspedagogiken. Planen för egenkontroll är offentlig och den ska hållas framlagd för klientfamiljer och andra intresserade i enheten. Genomförandet av egenkontrollen ska följas upp och planen för egenkontroll ska ses över regelbundet.

År 2023 deltog sammanlagt 232 074 av barnen i åldern 1–6 år i småbarnspedagogiken i Finland. Av dem deltog 81,3 procent i kommunal småbarnspedagogik och 18,7 procent i privat småbarnspedagogik. Av barnen deltog 13,9 procent i privat verksamhet som finansieras med en servicesedel, 3,4 procent i verksamhet som finansieras med stöd för privat vård och 1,4 procent i privat småbarnspedagogik som skaffats som en köpt tjänst. Kvantitativt sett deltar något fler barn i privat småbarnspedagogik jämfört med år 2022, men den relativa andelen är något mindre, eftersom antalet barn som deltar i småbarnspedagogik överlag var större år 2023 jämfört med år 2024. (Vipunen 2024.) Privat serviceproduktion är avsevärt vanligare i småbarnspedagogiken än i förskoleundervisningen och den grundläggande utbildningen, där en registrerad sammanslutning eller stiftelse behöver tillstånd för att ordna undervisningen (7 § i lagen om grundläggande utbildning 628/1998).

År 2025 fanns det 401 privata serviceproducenter som tillhandahåller småbarnspedagogik av daghemsform i registret och deras privata daghem uppgick till sammanlagt 925. Största delen av serviceproducenterna har endast ett daghem. Omkring 16 procent hade fler än ett daghem och av dessa hade 65 procent 2–3 daghem. Tre aktörer hade över 60 daghem, varav den största hade 177 daghem, vilket innebar cirka 18 procent av alla privata daghem. De kedjor som ägs av föreningar omfattade högst 6 daghem. (Karvi, 2017; Karvi, 2019.) Åren 2021–2025 har antalet serviceproducenter sjunkit med omkring 50 serviceproducenter och antalet daghem med 180 daghem. Nedgången förklaras för egen del av att serviceproduktionen är koncentrerad och att i

synnerhet de små aktörerna har försämrade ekonomiska förutsättningar. Koncentreringen har fortsatt, det vill säga att antalet små lokala aktörer sjunkit ytterligare och att de stora kedjornas ställning stärkts. I kommunerna förekommer privat småbarnspedagogik på varierande sätt: i en del av kommunerna inte alls, medan den privata småbarnspedagogiken kan stå för så gott som hälften av all småbarnspedagogik i en del kommuner. De privata daghemmen är överrepresenterade i stadsliknande kommuner, i de innersta stadsområdena och i områden där den socioekonomiska strukturen är på en hög nivå. (Ruutiainen, Paananen & Fjällström, 2023.)

Användning av servicesedlar har ökat som finansieringsform i den privata småbarnspedagogiken. Till exempel år 2015 fanns det 15 514 barn i småbarnspedagogik som finansierats med en servicesedel, medan siffran år 2023 redan var sammanlagt 32 256 barn. Samtidigt har användningen av stödet för privat vård av barn minskat. (Riitakorpi, Alila & Kahiluoto, 2017; Vipunen, 2024.)

Den privata småbarnspedagogiska servicen anses utvidga det småbarnspedagogiska serviceutbud som erbjuds i kommunen och öka familjernas valfrihet. Å andra sidan kan en privat serviceproducent av småbarnspedagogik själv välja sina klienter eller avgränsa sin service så att endast vissa klienter tar del av servicen. Urvalskriterierna kan till exempel handla om barnets behov av stöd, deltid, heltid, barnets ålder eller till och med kön. Klienterna kan också väljas utifrån deras ekonomiska situation. Klienterna kan även välja en tjänst som till exempel är pedagogiskt viktad eller livsåskådningsmässigt sett orienterad på ett viss sätt. För att kunna välja tjänsten måste klienten ha färdigheter att utvärdera de erbjudna tjänsterna samt kulturella och ekonomiska resurser. (Eskelinen & Hjelt, 2017; Eskelinen & Paananen, 2018; Riitakorpi, Alila & Kahiluoto, 2017; Ruutiainen, Karila & Alasuutari, 2021.)

Personalstrukturen i de privata daghemmen avviker från personalstrukturen i de offentliga daghemmen. Av den personal som år 2023 införts i informationsresursen Varda över privata daghem hade 76 procent en utbildning som ger behörighet för den egna uppgiften. Av den personal som införts i Varda arbetade 24 procent utan utbildning som ger behörighet till uppgiften. Andelen personal med behörighet för sin uppgift var högst i daghem som bedriver verksamhet som en köpt tjänst (81 %) och lägst i daghem som bedriver verksamhet utifrån servicesedlar (74 %). I övriga privata daghem var andelen behöriga personer 75 procent. I de kommunala daghemmen fanns det lite mer personal med behörighet för sin uppgift än i de privata daghemmen (77 %) (Paananen et al. 2025).

2.2 Tillståndsförfarandet för privat småbarnspedagogik

Den privata småbarnspedagogiken övergick från att omfattas av anmälningsförfarandet till att vara tillståndspliktig verksamhet den 1 januari 2023. Enligt 44 § i lagen om småbarnspedagogik ska privata serviceproducenter som ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik ha tillstånd att bedriva daghemsverksamhet innan verksamheten inleds. Tillstånd beviljas på ansökan av regionförvaltningsverket. Privat familjedagvård omfattas fortfarande av anmälningsförfarandet. Genom bestämmelserna om tillståndsförfarandet ville man så noggrant som möjligt säkerställa kvaliteten på den privata småbarnspedagogiken och se till att serviceproducenternas ekonomiska och yrkesmässiga villkor för verksamheten utreds innan verksamheten inleds. I tillståndsförfarandet regleras förutsättningarna för att få och eventuellt förlora ett tillstånd på ett noggrant avgränsat sätt. Genom att utfärda bestämmelser om tillståndsförfarandet harmoniserades dessutom myndighetsförfarandet för att få tillstånd och förtydligades myndigheternas arbetsfördelning.

I 43 a § 2 mom. i lagen om småbarnspedagogik finns det föreskrifter om de allmänna villkoren som en privat serviceproducent ska uppfylla under hela sin verksamhet. Ett villkor för att

tillstånd ska beviljas är att regionförvaltningsverket har kontrollerat att de allmänna villkoren uppfylls. I anmälningssförfarandet hade såväl kommunen som mottagare av en anmälan som regionförvaltningsverket i egenskap av registermyndighet tidigare överlappande uppgifter till exempel i granskningen av de allmänna villkoren för en privat serviceproducent. Eftersom alla kommuner inte har likadana förutsättningar att granska de lagstadgade villkoren för ett företag och de personer som utövar bestämmanderätt i dessa, fanns det en risk för att privat dagverksamhet som redan inletts med ett godkännande av kommunen skulle läggas ner efter att regionförvaltningsverket upptäckt att de allmänna villkoren för serviceproducenten inte var uppfyllda. Ofta var regionförvaltningsverket tvunget att begära att anmälan kompletteras i registreringsskedet. Då kunde det komma fram att kommunens granskning av de allmänna villkoren och inledandet av daghemsverksamhet inte baserat sig på en prövning där alla lagstadgade ärenden beaktats. Med tanke på rättssäkerheten var situationen inte ändamålsenlig.

Det finns bestämmelser om ansökan om tillstånd och de uppgifter som ska inkluderas i en ansökan i 44 a § i lagen om småbarnspedagogik. Närmare bestämmelser om bilagorna till anmälan finns i undervisnings- och kulturministeriets förordning om de bilagor som ingår i tillstånds- och anmälningssförfarandet för privata serviceproducenter inom småbarnspedagogiken (890/2022). I det gällande tillståndsförfarandet kan regionförvaltningsverket ta emot en tillståndsansökan och begära att kommunen inspekterar lokalerna i det planerade daghemmet vid behov i samarbete med övriga myndigheter. Kommunen utarbetar ett utlåtande över inspektionen. Eftersom kommunen är den primära tillsynsmyndigheten för privat småbarnspedagogik, är det även framöver ändamålsenligt att kommunen inspekterar verksamhetslokalerna. Kommunen har inte haft rätt till ändamålsenlighetsprövning i anknytning till privat daghemsverksamhet i anmälningssförfarandet och inte heller i tillståndsförfarandet, det vill säga att daghemsverksamhet kan inledas, om serviceproducentens allmänna villkor är uppfyllda och de lokaler som är avsedda för verksamheten lämpar sig för daghemsverksamhet (bunden rättsprövning).

Tillståndsförfarandet har varit i kraft från och med den 1 januari 2023 och dess övergångstid pågår fortfarande. Enligt övergångsbestämmelsen i lagen om ändring av lagen om småbarnspedagogik (326/2022) får en privat serviceproducent, om den med stöd av de bestämmelser som gällde den 1 januari 2023 införts i registret över privata serviceproducenter, dock utifrån registeranteckningen ordna eller producera daghemsverksamhet fram till den 31 december 2026. I oktober 2024 hade 41 procent (167/403) av de privata serviceproducenterna, inklusive de största daghemskedjorna, ansökt om tillstånd.

2.3 Det anmälningssförfarande som föregick tillståndsförfarandet

Alla privata serviceproducenter av småbarnspedagogik gick tidigare igenom anmälningssförfarandet. Anmälningssförfarandet var specifikt för varje verksamhetsenhet. I 43 § 2 mom. i den dåvarande lagen om småbarnspedagogik fanns det bestämmelser om de allmänna villkoren som en privat serviceproducent skulle uppfylla. Enligt förarbetena till lagen om småbarnspedagogik (RP 40/2018 rd, s. 112) ska de allmänna förutsättningarna vara uppfyllda under hela den tid då tjänster produceras. I andra situationer än sådana som gäller konkurs ska serviceproducenten beredas möjlighet att visa att det inte finns några hinder för att verka som serviceproducent.

Enligt 44 § i lagen om småbarnspedagogik skulle en privat serviceproducent, som mot en ersättning bedriver småbarnspedagogisk verksamhet i ett daghem eller familjedaghem, göra en skriftlig anmälan gällande verksamheten innan den inleds eller väsentligt förändras till det kommunala organ som ansvarar för småbarnspedagogiken i den kommun där servicen

produceras. Paragrafens 2 mom. innehöll föreskrifter om innehållet i anmälan. Det kommunala organet skulle efter att ha mottagit en anmälan omedelbart göra en inspektion av verksamhetsstället för småbarnspedagogik för att säkerställa att verksamhetsmiljön och den småbarnspedagogik som tillhandahålls där överensstämmer med kraven på småbarnspedagogik. Det kommunala organet skulle vid behov få utlåtanden från räddnings- och hälsoskyddsmyndigheterna. Därefter skulle det utan dröjsmål ge de uppgifter som det fått om daghemmen till regionförvaltningsverket. Då det kommunala organet hade konstaterat att ovan nämnda krav var uppfyllda var det möjligt att inleda verksamheten eller genomföra väsentliga ändringar i verksamheten. Med andra ord kunde verksamheten inledas då kommunen gjort inspektionen och konstaterat att anmälan innehåller de krävda uppgifterna.

I anmälningsförfarandet skulle serviceproducenten utan dröjsmål göra en skriftlig anmälan om nedläggning av verksamheten till den mottagande kommunala organet. Det kommunala organet skulle anmäla mottagna uppgifter om daghem till regionförvaltningsverket.

Av de privata serviceproducenterna sparades endast uppgifterna om anmälningsförfarandet för serviceproducenter som ordnar daghemsverksamhet i registret över privata serviceproducenter, det vill säga Valveri, som regleras i 46 § i lagen om småbarnspedagogik och som administreras av Valvira och regionförvaltningsverken. Registreringsmyndigheten registrerade en serviceproducent och dess verksamhetsställen, om de uppfyllde de villkor som föreskrivits i lagen om småbarnspedagogik. Dessutom fattade regionförvaltningsverket ett överklagbart beslut om registreringen eller om ett avslag. Det var möjligt att avregistrera en serviceproducent, om denna inte längre uppfyllde villkoren för registrering.

Enligt den information som undervisnings- och kulturministeriet fått från regionförvaltningsverken var de handlingar som överlämnats för registrering ofta bristfälliga. I en sådan situation begärde regionförvaltningsverket en tilläggsutredning av den kommunala myndigheten. Det kunde vara väldigt svårt att granska de allmänna villkoren för privata anordnare och serviceproducenter, i synnerhet om det handlade om ett multinationellt företag. Dessutom skulle en serviceproducent som grundade ett nytt privat daghem visa att de allmänna villkoren var uppfyllda separat för varje daghem. I anmälningsförfarandet hade regionförvaltningsverken och kommunerna överlappande uppgifter, till exempel de allmänna ekonomiska villkoren och villkoren för att utöva verksamhet granskades av bägge myndigheter. Vid övergången till tillståndsförfarandet övergick man till principen om att få alla tjänster över en disk. Serviceproducenten uträttar i regel sina ärenden elektroniskt med regionförvaltningsverket, som bland annat med fullgöranderapporter utreder om serviceproducentens allmänna ekonomiska villkor är uppfyllda och begär att kommunen inspekterar platsen för daghemsverksamhet. Processen har blivit smidigare och snabbare såväl ur serviceproducentens som regionförvaltningsverkets synvinkel.

Under tiden för anmälningsförfarandet möjliggjorde lagstiftningen en situation där inspektionspraxis varierade och verksamhet kunde inledas utan att alla förutsättningar för verksamheten de facto hade granskats omsorgsfullt. Om ett sådant fall upptäcktes, gjordes inte någon registrering, utan den daghemsverksamhet som redan inletts avbröts, eftersom det inte var möjligt att ordna daghemsverksamhet vid ett verksamhetsställe som inte registrerats.

2.4 Sparande av tillståndsuppgifter i registret Soteri

Uppgifter om en privat producent av småbarnspedagogik registreras i det riksomfattande registret över tjänsteproducenter, det vill säga i Soteri, som administreras av Valvira. Registret Soteri ersatte registret Valveri, som tidigare varit i användning. Det finns bestämmelser om

Soteri i lagen om tillsynen över social- och hälsovården (741/2023) och det infördes i småbarnspedagogiken i januari 2024.

Registreringen av privata producenter av småbarnspedagogik i Soteri baserar sig på lagen om småbarnspedagogik. I 46 § i lagen om småbarnspedagogik finns det föreskrifter om avförande av uppgifter om serviceproducenter ur registret, om de uppgifter som ska föras in i registret, om tillståndsmyndighetens ansvar för de uppgifter som den fört in i registret samt om användning av registeruppgifter för tillsynsmyndighetens uppgifter. För närvarande fattas inte något beslut om registrering eller avslag på registrering, utan tillståndsmyndigheten registrerar serviceproducenten och dess verksamhetsställen, om den beviljar tillstånd för daghemsverksamhet.

I Soteri samlas uppgifter om organisationer och tillsyn inom social- och hälsovården samt tillståndsuppgifter för privata serviceproducenter på ett och samma ställe. En offentlig elektronisk informationstjänst är tillgänglig för uppgifterna i Soteri. Den statistik och de rapporter som fås från den tjänar Valvira och regionförvaltningsverken, men även informationsbehoven hos flera intressentgrupper och myndigheter. Bestämmelser om offentliggörande i informationstjänsten av de uppgifter i registret som gäller aktörer inom småbarnspedagogiken och om utlämnande av uppgifter finns i 47 § i lagen om småbarnspedagogik.

Genom den ändring av lagen om småbarnspedagogik som trädde i kraft den 1 maj 2024 (L 190/2024) blev det möjligt att uträtta ärenden elektroniskt i registret Soteri. Serviceproducenterna gör tillståndsansökningar fullständigt elektroniskt via Soteri. Via e-tjänsten kan serviceproducenterna även hantera och uppdatera sina egna kontaktuppgifter, vilket tidigare varit en myndighetsuppgift.

I arbetet med att utveckla Soteri har det ansetts viktigt att klienterna inte ska behöva lämna myndigheterna sådana uppgifter som myndigheterna kan få av varandra. I behandlingen av tillståndsansökningar kan tillståndsmyndigheten utnyttja Soteris tekniska gränssnitt till övriga myndigheters register och bland annat de fullgöranderapporter som tas fram av Enheten för utredning av grå ekonomi vid Skatteförvaltningen. Bestämmelser om Enheten för utredning av grå ekonomi och dess uppgifter finns i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010). Uppgifterna i fullgöranderapporten beskriver hurdan verksamhet och ekonomi en organisation eller en organisationsanknuten person har samt hur de fullgör sina skyldigheter i anknytning till skatter och lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och avgifter som tas ut av Tullen samt dessutom kopplingar till andra organisationer eller organisationsanknutna personer. Regionförvaltningsverken har dragit nytta av fullgöranderapporterna i utredningen av om de allmänna villkor som föreskrivs i 43 a § i lagen om småbarnspedagogik är uppfyllda, och de privata daghemsaktörerna har således inte själv behövt ansöka om och överlämna uppgifter som visar att de allmänna villkoren är uppfyllda till myndigheten. Detta har gjort processen avsevärt smidigare för såväl en privat serviceproducent av småbarnspedagogik som ansöker om tillstånd som för den myndighet som beviljar tillstånd. Det är ändamålsenligt att dra nytta av Soteris e-tjänst och tekniska gränssnitt till övriga myndigheters register även vid övergången till registreringsförfarandet.

3 Målsättning

Målet med propositionen är i enlighet med regeringsprogrammet att underlätta serviceproducenternas administrativa arbete och minska den ekonomiska risken i aktörernas affärsverksamhet. I det föreslagna registreringsförfarandet får privat daghemsverksamhet inledas direkt då verksamhetsutövarens allmänna villkor och verksamhetslokaler har

inspekterats. På detta sätt kan inledandet av verksamheten ske snabbare och smidigare. I propositionen föreslås det även att registreringsmyndighetens och kommunens uppgifter och tillgång till information förtydligas. Ett ytterligare mål med propositionen är att ännu tydligare reglera granskningen av de allmänna villkoren för verksamheten före en begäran om inspektion av verksamhetslokalerna.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

I propositionen föreslås det att bestämmelser utfärdas om registreringsförfarandet för privat daghemsverksamhet, varvid det gällande tillståndsförfarandet för privata serviceproducenter slopas. Det föreslås inga ändringar i bestämmelserna om privat familjedagvård.

Enligt propositionen är en förutsättning för att utöva privat daghemsverksamhet att serviceproducenten och dess verksamhetsställen har införts i registret över tjänsteproducenter Soteri, som administreras av Valvira och regionförvaltningsverken. I registreringsförfarandet bibehålls den process som använts i tillståndsförfarandet i tillämpliga delar. Den centrala skillnaden i fråga om det föreslagna registreringsförfarandet gäller inledandet av verksamhet. I propositionen föreslås det att verksamheten får inledas så fort registreringsmyndigheten har granskat de allmänna villkoren för verksamheten och kommunen inspekterat verksamhetslokalerna.

Det föreslås att lagen om småbarnspedagogik innehåller bestämmelser om registrering av en serviceproducent och dess verksamhetsställe, ansökan om registrering, inspektion av ett verksamhetsställe, beslut om registrering och om återkallande av registrering. En förutsättning för registrering är att serviceproducenten och verksamhetsstället uppfyller de ekonomiska och operativa villkor som föreskrivits för dem. Uppgifter om privat daghemsverksamhet sparas även framöver i Soteri. Återkallande av registrering kan göras på samma villkor som återkallande av ett tillstånd. Dessutom föreslås ändringar av teknisk natur i lagen om småbarnspedagogik, med vilka hänvisningarna till tillståndsplikten korrigeras till hänvisningar till registrering av daghemsverksamhet.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Ekonomiska konsekvenser

Propositionen bedöms ha endast små ekonomiska konsekvenser med tanke på myndigheternas verksamhet. Det föreslagna registreringsförfarandet ändrar inte regionförvaltningsverkets eller kommunens roll i processen och behandlingen av registreringsansökningar avviker inte från den nuvarande behandlingen av tillståndsansökningar. Regionförvaltningsverket och Valvira ska i samarbete uppdatera anvisningarna och beslutsunderlagen så att de är förenliga med det nya registreringsförfarandet. Detta bedöms orsaka en kostnad som högst är av engångsnatur eller obetydlig för regionförvaltningsverket och Valvira. Enligt förslaget omfattar granskningen av de allmänna villkoren för serviceproducenter framöver att säkerställa att serviceproducenten inte har försummelser av skyldigheterna i anknytning till de avgifter som tas ut av Tullen, vilka äventyrar serviceproducentens tillförlitlighet. Regionförvaltningsverket har möjlighet att avgiftsfritt få information om försummelser av de avgifter som tas ut av Tullen via de fullgöranderapporter som tillhandahålls av Enheten för utredning av grå ekonomi vid Skatteförvaltningen och ändringen orsakar inte extra kostnader eller arbete för regionförvaltningsverket.

Så som för närvarande är ansökan om tillstånd för registrering och även sökande av ändring som gäller registrering avgiftsbelagt för serviceproducenten. Kostnaderna täcks med regionförvaltningsverkens prestationsavgifter. Syftet med avgifterna är att täcka de administrativa kostnader som orsakas av handläggningen av registrering. Lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) innehåller bestämmelser om de allmänna grunderna för när statliga myndigheters prestationer ska vara avgiftsbelagda och för storleken av de avgifter som uppbärs för prestationerna samt om övriga grunder för avgifterna. De avgifter som regionförvaltningsverket tar ut regleras genom förordning av statsrådet. Den förordning om avgifter till regionförvaltningsverken (858/2024) som gäller för närvarande gäller fram till utgången av år 2026. Ett nytt tillstånd för att utöva privata daghemsverksamhet i ett verksamhetsställe kostar 1 260 euro. Eftersom regionförvaltningsverkets uppgifter inte ändras i praktiken, är det möjligt att bedöma att övergången till registreringsförfarandet inte har konsekvenser för regionförvaltningsverkens personalkostnader. Vid övergången till tillståndsförfarandet (RP 224/2021 rd, s. 14) bedömdes det att behovet av extra årsverken vid regionförvaltningsverket uppgår till högst två årsverken under övergångsperioden, om omkring 470 serviceproducenter som registrerats i anmälningsförfarandet ansöker om tillstånd under övergångstiden. I oktober 2024 hade 41 procent (167/403) av de privata serviceproducenterna fått ett tillstånd. Enligt uppskattning orsakar lagens ikraftträdande inte något behov av extra årsverken, eftersom de serviceproducenter som inte ansökt om tillstånd för sin verksamhet under övergångsperioden får fortsätta sin verksamhet utan extra åtgärder i och med de föreslagna ändringarna. Enligt 49 § i lagen om tillsynen över social- och hälsovården ska regionförvaltningsverken till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården betala en sådan andel av avgifterna för registrering som täcker kostnaderna för åtgärder i samband med registrering av tjänsteproducenter.

Även framöver sparas registreringsuppgifterna i Soteri. Övergången till registreringsförfarandet orsakar främst småskaliga ändringar av engångsnatur som beror främst på ändringarna av begreppen i Soteri. Kostnaderna på grund av ändringarna uppskattas vara små, omkring 40 000–45 000 euro.

Konsekvenser för myndigheternas verksamhet

Framöver är en förutsättning för att utöva privat daghemsverket att serviceproducenten och dess verksamhetsställen är införda i registret över tjänsteproducenter. I propositionen föreslås det att registreringsmyndighetens uppgifter hör till regionförvaltningsverket. Registreringsförfarandet ändrar dock inte regionförvaltningsverkets roll i processen. Så som i tillståndsförfarandet ska även en ansökan för att utöva daghemsverksamhet lämnas in till regionförvaltningsverket i registreringsförfarandet. Även framöver undersöker regionförvaltningsverket om de allmänna villkoren för en serviceproducent är uppfyllda och granskar innan registreringen görs att ansökans innehåll svarar mot de förutsättningar som förutsätts i lagen. I registreringsförfarandet kan regionförvaltningsverket dra nytta av de tekniska gränssnitten i Soteri till övriga myndigheters register och de fullgöranderapporter som tagits fram av Enheten för utredning av grå ekonomi i granskningen av om de allmänna villkoren är uppfyllda.

De föreslagna ändringarna förutsätter att regionförvaltningsverket och Valvira gör små ändringar av engångsnatur i anvisningarna i anknytning till Soteri, e-tjänsten och registreringsförfarandet. Ändringarna förutsätter tjänstearbete. De anknutna systemändringarna har beskrivits närmare i avsnittet om informationshanteringskonsekvenserna.

Inga ändringar föreslås för kommunernas uppgifter. En kommuns roll i inspektionen av verksamhetslokaler förblir oförändrad i registreringsförfarandet. Även framöver framförs en begäran om att göra en inspektion av regionförvaltningsverket. För att göra en inspektion ska

det kommunala organet få en kopia av ansökan om registrering från registreringsmyndigheten. Så som för närvarande, ger kommunen även handledning och råd till serviceproducenten vid ansökan om registrering. Kommunens lagstadgade uppgift i handledningen och rådgivningen till privata serviceproducenter förblir med andra ord oförändrad i fråga om tillhandahållande av privat småbarnspedagogisk verksamhet.

Den föreslagna ändringen där privat daghemsverksamhet kan inledas före ett registreringsbeslut efter granskningen av de allmänna villkoren och verksamhetslokalerna, underlättar kommunernas klienthandledning, eftersom inledandet av daghemsverksamhet är mer förutsägbart.

Konsekvenser för barn och familjer

Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (FördrS 59–60/1991, nedan barnkonventionen) förutsätter att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ. Det finns bestämmelser om principen om prioriteten för barnets bästa även i 4 § i lagen om småbarnspedagogik. I enlighet med barnkonventionen ska staten i sista hand sörja för att en serviceproducent – en offentlig eller privat – ska beakta prioriteten för barnets bästa.

Enligt de föreslagna bestämmelserna får privat daghemsverksamhet inledas innan registreringsbeslutet fattas. Enligt förslaget är en förutsättning för att inleda verksamhet dock att serviceproducentens allmänna villkor har granskats och att de lokaler som är avsedda för verksamheten har konstaterats vara lämpliga för daghemsverksamhet. En privat serviceproducent som helt saknar förutsättningar för att beviljas registrering upptäcks i samband med granskningen av de allmänna villkoren. Detta kan anses tillgodose barnets bästa, eftersom barn i småbarnspedagogikåldern inte har möjlighet att bevaka sitt intresse på grund av deras ålder och utvecklingsnivå. Med andra ord är det befogat att regleringen kring näringsverksamhet som riktar sig på barn vilar kraftigt på föregripande tillsyn. Detta bidrar till att säkerställa att mångsidiga högklassiga småbarnspedagogiska tjänster är tillgängliga för familjerna. För barnen och vårdnadshavarna är det även viktigt att kunna lita på att en serviceproducent av småbarnspedagogik har förutsättningar att tillhandahålla behörig och högklassig småbarnspedagogik. Med tanke på tillgodoseendet av barnets bästa är det väsentligt att de ekonomiska och professionella verksamhetsförutsättningarna hos producenter av småbarnspedagogik alltid utreds omsorgsfullt innan verksamheten kan inledas. Detta bidrar även till att trygga att en småbarnspedagogisk tjänst är kontinuerlig.

Det anses inte att barnets bästa äventyras av möjligheten att inleda verksamhet innan registreringsbeslutet fattats. Alla villkor för att utöva verksamhet har granskats redan tidigare och i samband med registreringen av en serviceproducent är det inte längre möjligt att det kommer fram sådana omständigheter som leder till ett beslut om avslag på registreringen. Tidpunkten för att inleda verksamhet kan sannolikt förutses bättre, då verksamheten kan inledas innan registreringsbeslutet fattas. Detta anses ha positiva konsekvenser för familjernas beslut om småbarnspedagogiken.

I det föreslagna förfarandet prövas inte villkoren för att tillhandahålla behörig och högklassig småbarnspedagogik för aktörer som redan för närvarande finns i registret antingen via tillståndsförfarandet eller det anmälningsförfarande som föregick det. Registret omfattar i viss mån daghem vars verksamhetsvillkor inte har bedömts efter att de införts i registret. Enligt regionförvaltningsverket framträder sådana aktörer som redan länge varit i registret och inte ansökt om tillstånd för sin verksamhet eller inte gjort ändringar i daghemsuppgifterna på flera

är tidvis i samband med till exempel kontrollerna, och då är det möjligt att man upptäcker att verksamheten de facto upphört eller att den småbarnspedagogik som erbjuds inte längre är förenlig med författningarna. Den nuvarande lagstiftningen innehåller ett krav på att småbarnspedagogisk verksamhet hela tiden ska uppfylla de kvalitativa och ekonomiska krav som ställts på verksamheten. Brister i dessa förutsättningar kan äventyra barnens säkerhet eller kvaliteten på småbarnspedagogiken och följaktligen prioriteten för barnets bästa.

Konsekvenser för skyddet för personuppgifter och informationshanteringen

I en klientrelation inom småbarnspedagogiken behandlas personuppgifter som gäller barnet eller hans eller hennes vårdnadshavare, såsom namn, personbeteckningar och kontaktuppgifter. På behandlingen av personuppgifter i småbarnspedagogiken tillämpas dessutom allmänna dataskyddsförordningen (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/67 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 65/46/EG) och nationella dataskyddslagen (679/2018)) som preciserar och kompletterar den. Ovan nämnda bestämmelser tillämpas såväl inom den offentliga som inom den privata sektorn. Den föreslagna ändringen av lagen om småbarnspedagogik hänför sig dock inte direkt till uppgifterna om barn i småbarnspedagogik eller deras vårdnadshavare.

Även det föreslagna registreringsförfarandet är förknippat med behandling av personuppgifter. I registreringsförfarandet behandlas personuppgifter i första hand för att iaktta de lagstadgade skyldigheter som gäller för regionförvaltningsverken och Valvira, varvid behandlingsgrunden utgörs av underpunkt c i artikel 6.1 i allmänna dataskyddsförordningen. I behandlingen av registreringen av en privat serviceproducent behandlar regionförvaltningsverken personuppgifter, såsom namn och kontaktinformation om serviceproducentens verkställande direktör eller en annan person som ansvarar för affärsverksamheten samt uppgifter om daghemsföreståndaren. Så som i tillståndsförfarandet sparas i registreringsförfarandet även uppgifter om privata serviceproducenter och deras verksamhetsställen i Soteri. Regionförvaltningsverken och Valvira är gemensamt personuppgiftsansvariga utifrån 11 § 2 mom. i lagen om tillsynen över social- och hälsovården. I registreringsförfarandet behandlas personuppgifter på samma sätt som i tillståndsförfarandet och de personuppgifter som behandlas förblir i huvudsak de samma som i tillståndprocessen. De uppgifter som sparas i registret motsvarar i huvudsak de uppgifter som ingår i ansökan. Uppgifter som hör till särskilda kategorier av persongrupper enligt allmänna dataskyddsförordningen sparas inte i registret. I registret sparas fortsättningsvis även uppgifter som är väsentliga för tillsynen. Personuppgifter som anknyter till registreringen raderas från registret senast inom ett år från det att serviceproducenten gett en anmälan om nedläggning av verksamheten.

Med avvikelse från den gällande regleringen föreslås det att en allmän förutsättning för att utöva privat daghemsverksamhet framöver är att serviceproducenten inte har sådana försummelser som gäller skyldigheterna i anknytning till de avgifter som tas ut av Tullen och som äventyrar serviceproducentens tillförlitlighet. Det är möjligt att dessa uppgifter kan innehålla även personuppgifter. För att regionförvaltningsverket ska kunna utreda situationen för de avgifter som tas ut av Tullen med hjälp av fullgöranderapporter, ska de rätts att få uppgifter som förskrivs för dessa i 42 § 4 mom. utvidgas till att täcka dessa uppgifter. Redan med stöd av den gällande lagstiftningen har regionförvaltningsverket och Valvira rätt att få information för motsvarande uppgifter, till exempel skatter och lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter. Således är den ändring som föreslagits i propositionen tämligen liten med tanke på skyddet för personuppgifter.

I propositionen ändras inte ansvaren för informationshanteringen, informationsinnehållet, offentligheten eller sekretessen i fråga om handlingar som anknyter till en ansökan eller ett beslut eller sätten att lämna ut uppgifter jämfört med tillståndsförfarandet. Således bedöms propositionen inte ändra de datasäkerhetsåtgärder som varit i användning i tillståndsförfarandet. På det ovan beskrivna sättet föreslås i propositionen att bestämmelser utfärdas om rätten för regionförvaltningsverket och Valvira att få uppgifter om serviceproducenten i fråga om de avgifter som tas ut av Tullen. Detta förutsätter att regionförvaltningsverket och Valvira framöver får uppgifter som gäller de avgifter som tas ut av Tullen som en del av de fullgöranderapporter som tillhandahålls av Enheten för utredning av grå ekonomi.

Den föreslagna ändringen bedöms ha vissa konsekvenser som är av engångsnatur och småskaliga för Soteri. Det föreslås att den använda tekniska processen för tillståndsförfarandet bibehålls i tillämpliga delar i registreringsförfarandet, varvid det inte är behövligt att göra ändringar i de processer som gäller bland annat ansökan, granskningen av de allmänna villkoren och beslutsfattandet i systemet. Tillståndet för en serviceproducent och dess verksamhetsställe ändras till registrering, men fortsättningsvis är det nödvändigt att ansöka om registrering, inspektera verksamhetsstället och fatta ett beslut om registreringen och dessutom kan registreringen av en serviceproducent återkallas. I och med propositionen ändras processen från ett tillståndsförfarande till ett registreringsförfarande. Begreppsändringarna har konsekvenser för regionförvaltningsverkens och Valviras informationsstyrningsplaner och eventuellt för informationshanteringsmodellerna. I den terminologi som använts i Soteris e-tjänst, kundbrevmodellerna och anvisningarna måste begreppet tillstånd ändras till registrering. Utöver begreppsändringarna förutsätter den föreslagna ändringen att småskaliga ändringar görs i hanteringen av de gällande handlingarna. Anmälningar enligt anmälningsförfarandet har överförs till Soteri från det gamla registret Valveri utan att de inom ramen för övergångsperioden ännu ändrats till tillstånd som är förenliga med tillståndsförfarandet och dessutom har nya tillstånd enligt tillståndsförfarandet sparats i Soteri. Med tanke på informationshanteringen är det viktigt att historikinformation om anmälningar och tillstånd framöver är tillgängliga i och med övergången till registreringsförfarandet. De nuvarande typerna av beslutshandlingar, anmälan enligt anmälningsförfarandet och tillståndet enligt tillståndsförfarandet ska utvidgas, så att de nya registreringarna framöver kan sparas i Soteri och så att historikinformation om typen av beslutshandling kan förvaras. Detta kan genomföras till exempel genom att skapa en ny beslutstyp för registreringar.

Konsekvenserna av de föreslagna ändringarna för Soteri har granskats även med tanke på tidsplanen för regionförvaltningsreformens ikraftträdande. I kartläggningen av ändringens konsekvenser för informationssystemen har man försökt nå en läsning där så få ändringar som möjligt ska göras i Soteri och där ändringarna kan genomföras inom den föreslagna tidsplanen, med beaktande även av omfattningen av regionförvaltningsreformens konsekvenser för informationshanteringen.

Konsekvenser för företagen

Det tillstånd som är ett villkor för att tillhandahålla privata småbarnspedagogiska ersätts med det föreslagna registreringsförfarandet. Registreringsprocessen förblir i tillämpliga delar den samma som i det nuvarande tillståndsförfarandet. Avsikten är att serviceproducenterna även framöver överlämnar uppgifter som gäller registreringen elektroniskt via Soteri till regionförvaltningsverket. I registreringsförfarandet kan regionförvaltningsverket dra nytta av de tekniska gränssnitten i Soteri till övriga myndigheters register och de fullgöranderapporter som tagits fram av Enheten för utredning av grå ekonomi, och det finns inte något behov för den som ansöker om registrering att inhämta och överlämna alla krävda uppgifter. Så som för närvarande, ska de privata serviceproducenterna dock överlämna vissa uppgifter separat till

regionförvaltningsverket i samband med registreringen till den del som dessa inte fås direkt utifrån informationsutbytet mellan myndigheterna.

I propositionen föreslås det att granskningen av de allmänna villkoren för serviceproducenterna framöver omfattar att utreda försummelser av de skyldigheter som gäller de avgifter som tas ut av Tullen. Regionförvaltningsverket har möjlighet att få information om försummelser av de avgifter som tas ut av Tullen via de fullgöranderapporter som produceras av Enheten för utredning av grå ekonomi vid Skatteförvaltningen, varför ändringen inte bedöms orsaka någon administrativ börda för de privata serviceproducenterna.

Det föreslås att kostnaderna för registreringsförfarandet täcks med avgifter som tas ut av serviceproducenterna. I propositionen föreslås det att de serviceproducenter som är registrerade utifrån såväl ett tillstånd som det tidigare anmälningförfarandet då lagen träder i kraft får fortsätta att utöva privat daghemsverksamhet. Ändringen av dessa aktörers gällande tillstånd och dessa registrerades anmälningar till de föreslagna registreringarna enligt propositionen görs av myndigheten och den är avgiftsfri för serviceproducenten.

Med tanke på de nya serviceproducenter som kommer till branschen utgörs den centrala företagskonsekvensen av att inledandet av daghemsverksamhet tidigareläggs på så sätt att verksamheten, efter inspektionen av verksamhetslokalerna, kan inledas före registreringsbeslutet. Detta påskyndar inledandet av privat daghemsverksamhet och möjliggör att näring idkas ifall registreringsförfarandet drar ut på tiden, till exempel på grund av trängsel i handläggningen hos registreringsmyndigheten. Tidpunkten för inledandet av verksamheten är även mer förutsägbar, vilket sannolikt gör det lättare att skaffa klienter och således minskar serviceproducentens ekonomiska risk. I det gällande tillståndsförfarandet är det möjligt att inledandet av verksamhet vid ett nytt verksamhetsställe inom småbarnspedagogik har fördröjts med flera veckor på grund av handläggningstiden för registreringen, vilket kan ha haft avsevärda konsekvenser för serviceproducentens ekonomi (till exempel hyres- eller personalkostnader). Även för familjerna har det varit negativt att de varit tvungna att vänta på en plats inom småbarnspedagogiken längre än väntat.

Enligt undervisnings- och kulturministeriets information har omkring 41 procent av de privata serviceproducenterna fram till oktober 2024 ansökt om tillstånd för sin verksamhet och betalat de behövliga avgifterna. Övergångsperioden för tillståndsförfarandet fortsätter ännu fram till slutet av år 2026. I och med propositionen får de serviceproducenter som då lagen träder i kraft har registrerats utifrån anmälningförfarandet och som inte ansökt om tillstånd under övergångsperioden för tillståndsförfarandet fortsätta att utöva privat daghemsverksamhet utan att detta förutsätter åtgärder av serviceproducenterna eller att aktörernas allmänna villkor granskas. Det kan bedömas att detta i viss mån minskar den administrativa bördan för privata serviceproducenter som bedriver verksamhet utifrån anmälningförfarandet, då de får fortsätta sin verksamhet utifrån den tidigare registeranteckningen utan någon separat tillstånds- eller omregistreringsprocess. De serviceproducenter som redan ansökt om tillstånd utifrån den gällande lagstiftningen har betalat de behövliga tillståndsavgifterna, varför situationen kan se ut att vara ojämlig ur dessa aktörers synvinkel.

Det föreslagna registreringsförfarandet bedöms inte ha konsekvenser för antalet privata serviceproducenter eller nya verksamhetsställen som grundas. Propositionen har inte några konsekvenser för privata familjedagvårdare, eftersom privat familjedagvård fortsättningsvis omfattas av anmälningförfarandet.

Samhälleliga konsekvenser

Genom propositionen eftersträvar man därtill att förebygga grå ekonomi. Med grå ekonomi avses i allmänhet avsiktlig försummelse av betalningar och åtaganden vid företagsverksamhet och därmed jämförbar verksamhet.

I lagen om småbarnspedagogik ingår sedan tidigare villkor för privata serviceproducenters verksamhet som måste uppfyllas under hela den tid servicen produceras. Med tanke på den samhälleliga godtagbarheten, tillförlitligheten och verksamhetens kontinuitet för privat daghemsverksamhet är det ändamålsenligt att serviceproducenternas verksamhetsförutsättningar i anknytning till ekonomin och småbarnspedagogikens kvalitet utreds. Till exempel i Sverige har man i social- och hälsovårdstjänsterna upptäckt situationer där en privat serviceproducent haft kopplingar till den organiserade brottsligheten och ekonomisk brottslighet. På grund av detta är utgångspunkten i det föreslagna registreringsförfarandet att serviceproducenten under hela verksamhetstiden ska uppfylla de villkor som föreskrivs i 43 a § i lagen om småbarnspedagogik. Granskningen av de allmänna villkoren för en serviceproducent i registreringskedet utgör föregripande tillsyn, där det centrala är att utreda och bedöma hur serviceproducenten förmår sköta serviceproduktionen, dess kontinuitet och fullgörandet av de lagstadgade skyldigheter som gäller företagsverksamheten och serviceproduktionen efter att verksamheten inletts.

5 Alternativa handlingsvägar

5.1 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

5.1.1 Återgång till det tidigare anmälningsförfarandet

Vid beredningen av propositionen bedömdes en återgång till det tidigare anmälningsförfarandet som ett alternativ. I anmälningsförfarandet hade såväl kommunen i egenskap av mottagare av en anmälan som regionförvaltningsverket i egenskap av registermyndighet tidigare överlappande uppgifter, till exempel i granskningen av de allmänna villkoren för en privat serviceproducent. Vid övergången till tillståndsförfarandet förtydligades de olika myndigheternas roller. Dessutom förenklades processen ur den småbarnspedagogiska aktörens synvinkel, eftersom tillståndsansökan görs direkt till den myndighet som fattar beslutet om att bevilja eller inte bevilja tillstånd. Förfarandet blev även smidigare, eftersom tillståndet är specifikt för varje serviceproducent och ett tillstånd inte behöver ansökas för varje verksamhetsställe. I anmälningsförfarandet granskades de allmänna villkoren för en serviceproducent separat för varje nya daghem av två olika myndigheter. En återgång till anmälningsförfarandet har till denna del en konsekvens som går i motsatt riktning, varvid serviceproducenternas och myndigheternas administrativa börda ökar.

I samband med att bestämmelserna om tillståndsförfarandet utfärdades ansåg kulturutskottet att verksamhetsutövarens ställning i anmälningsförfarandet överlag lämnade mer utrymme för tolkning och var mer beroende av myndighetens behovsprövade beslut jämfört med tillståndsförfarandet. Eftersom grunderna för och rättsverkningarna av tillståndsförfarandet är tydligare angivna än i anmälningsförfarandet, kan detta bedömas förbättra förutsägbarheten för verksamhetsutövarens ställning (KuUB 4/2022 rd, s. 5).

Det bör även observeras att ett nytt register för att spara uppgifter om serviceproducenterna infördes under tillståndsförfarandet. Innan tillståndsförfarandet trädde i kraft sparades uppgifterna om en privat serviceproducent inom småbarnspedagogik i registret Valveri. För närvarande sparas uppgifterna i Soteri, som samlar organisations- och serviceuppgifter om

privat social- och hälsovård och uppgifter om privata serviceproducenter av småbarnspedagogik och privata daghem till ett ställe. Införandet av det nya registret och utvecklingen av informationssystemen har underlättat och effektiviserat förfarandet ytterligare såväl ur serviceproducentens som myndighetens synvinkel. För närvarande ska serviceproducenten överlämna uppgifterna för tillståndshandläggningen och registreringen till tillståndsmyndigheten via e-tjänsten och de anknutna processerna avviker från handläggningsprocessen i det tidigare anmälningsförfarandet. Vid en återgång till det tidigare förfarandet är det nödvändigt att göra ändringar och skräddarsydda anpassningar i Soteri för anmälningsförfarandets behov, vilket även kommer att ha kostnadskonsekvenser.

Utifrån de remissvar som undervisnings- och kulturministeriet fått av kommunerna och regionförvaltningsverken är det av den uppfattningen att den nuvarande processen fungerar smidigt och att den administrativa bördan lättats jämfört med tidigare. På grund av detta är det befogat att processen i tillämpliga delar bibehålls även i registreringsförfarandet.

5.1.2 Regionförvaltningsverken inspekterar verksamhetsställena

Enligt skrivningen i regeringsprogrammet är en förutsättning för att inleda verksamhet vid en återgång till anmälningsförfarandet att regionförvaltningsverket har inspekterat verksamhetsstället. Under beredningen av lagen ansågs detta genomförandealternativ inte vara ändamålsenligt. Så som i det gällande tillståndsförfarandet ska samarbete föras med de kommunala myndigheterna, såsom byggnadstillsynen och hälsoskyddsmyndigheten, i samband med inspektion av verksamhetslokaler även i det föreslagna registreringsförfarandet. Eftersom kommunen är den primära tillsynsmyndigheten för privat småbarnspedagogik och den har det kunnande som krävs för inspektioner av utrymmen, är det ändamålsenligt att kommunen även framöver inspekterar verksamhetslokaler. Om inspektionen av verksamhetsställen anförtros regionförvaltningsverket, minskar även den nödvändiga växelverkan mellan kommunen och de serviceproducenter som planerar att etablera sig i kommunens område.

Vid beredningen av lagen har det bedömts att en överföring av inspektionen av verksamhetslokaler till regionförvaltningsverken inte gör förfarandet smidigare, eftersom regionförvaltningsverken inte har resurser för att inspektera verksamhetsställen. Bristen på personalresurser vid regionförvaltningsverken kan ha en direkt konsekvens för snabbheten i förfarandet och således för inledandet av daghemsverksamhet. Dessutom skulle inspektion av verksamhetslokaler vara en ny uppgift för regionförvaltningsverken, vilken sannolikt har kostnadskonsekvenser. Kostnaderna ska täckas med inspektions- och registreringsavgifter som tas ut av serviceproducenterna av småbarnspedagogik, varvid de är föremål för ett tryck på att höja dem.

5.1.3 Tidpunkten för ikraftträdandet

Under beredningen bedömdes ett alternativ där ändringarna träder i kraft först efter övergångsperioden för lag 326/2022, det vill säga från och med den 1 januari 2027. I detta genomförandealternativ skulle alla aktörer som för närvarande bedriver privat daghemsverksamhet ansöka om tillstånd för sin verksamhet under övergångsperioden för tillståndsförfarandet, varvid alla aktörers allmänna villkor hade granskats i samband med ansökan om tillstånd. Tillstånden för de aktörer som genomgått tillståndsförfarandet hade ändrats å tjänstens vägnar till registeranteckningar enligt propositionen. Fördelen med detta alternativ ansågs vara att de allmänna villkoren för att bedriva verksamhet granskas för alla serviceproducenter som bedriver privat småbarnspedagogik, vilket kan anses trygga kvaliteten på de privata småbarnspedagogiska tjänsterna. Alternativet kan även bedömas vara det mest jämlika för serviceproducenterna.

Under beredningen identifierade man att denna ikraftträdandetidpunkt dock inte skulle lätta på den administrativa bördan för aktörerna i enlighet med skrivningen i regeringsprogrammet, eftersom alla aktörer inom småbarnspedagogik med en vilja fortsätta att bedriva daghemsverksamhet efter den 31 december 2026 i så fall bör ha ansökt om tillstånd för sin verksamhet. Dessa aktörer hade i viss mån orsakats extra arbete och extra kostnader av ansökan om tillstånd.

6 Remissvar

Regeringens proposition var på remiss mellan den 10 mars och den 7 april 2025. Sammanlagt 36 begäranden om utlåtande gjordes till kommunerna, de privata serviceproducenterna, myndigheterna, facken, organisationerna, föreningarna och andra centrala aktörer. Dessa remissinstanser gav 19 utlåtanden. Sammanlagt uppgick utlåtandena till 20.

Ett utlåtande gavs av regionförvaltningsverken (bereddes i samarbete), riksdagens biträdande justitieombudsman, Esbo stad, Enheten för utredning av grå ekonomi, Helsingfors stad, Nationella centret för utbildningsutvärdering, justitieministeriet, Undervisningssektorns Fackorganisation rf, Rovaniemi stad, Bildningsbranschen rf, Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården Valvira, Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus i samarbete med Professionella för Barnavård i Finland rf, Finlands kommunförbund rf, Företagarna i Finland rf, Tammerfors stad, Åbo stad, Vasa stad, finansministeriet, Vanda stad och Småbarnspedagogikens Lärarförbund SLF rf.

Remissinstansernas synpunkter på propositionen var delade. De remissinstanser som understödde propositionen förde fram att det nuvarande tillståndsförfarandet har orsakat dröjsmål i inledandet av verksamheten vid en ny enhet. Ändringen ansågs underlätta även kommunens klienthandledning. De remissinstanser som motsatte sig att tillståndsplikten slopas, konstaterade att politiken om småbarnspedagogiken ändrats flera gånger inom kort tid och bedömde att ändringen inte underlättar de privata anordnarnas administrativa arbete.

Remissinstanserna ansåg att det var viktigt att man i propositionen behåller en modell där det kommunala kollegiala organet inspekterar att de utrymmen som är avsedda för verksamheten lämpar sig för daghemsverksamhet och regionförvaltningsmyndigheter fortsättningsvis granskar att serviceproducentens allmänna villkor är uppfyllda. Dessutom ansågs det vara bra att regleringen kring näringsverksamhet som riktar sig på barn stöder sig på föregripande tillsyn.

Remissinstanserna ansåg att det inte är ändamålsenligt att återgå till det tidigare anmälningsförfarandet i oförändrad form. Även det terminologiska valet ”registreringsförfarande” ansågs vara motiverat och tydligt, eftersom förslaget inte helt motsvarar förfaringsättet i det tidigare anmälningsförfarandet.

Man önskade att tidpunkten för att inleda verksamheten preciseras. I propositionen gjordes en precisering om att en ny serviceproducent får inleda sin verksamhet då serviceproducenten ansetts uppfylla de allmänna villkoren enligt 43 a § och dess verksamhetsställe inspekterats enligt 44 b § och kommunen sammanställt en inspektionsberättelse över dess inspektion. Bestämmelserna om delgivning i 44 b §, som gäller inspektion av ett verksamhetsställe, precisades på så sätt att det kommunala kollegiala organet delger inspektionsberättelsen till serviceproducenten så fort den färdigställts. Efter att ha fått granskningsberättelsen, kan serviceproducenten inleda daghemsverksamheten.

En del av remissinstanserna understödde att lagen i enlighet med propositionen träder i kraft den 1 januari 2026. En del av remissinstanserna, såsom regionförvaltningsverken och Valvira,

ansåg å sin sida att ikraftträdandet bör skjutas upp med minst ett år. Detta motiverades bland annat med statens regionförvaltningsreform, som har vittgående konsekvenser för Soteri. Utifrån remissvaren fogades information om denna ämbetsverksändring, i vilken det riksomfattande Tillstånds- och tillsynsverket, TTV, grundas till propositionen. Alla uppgifter som hör till Valvira, största delen av de nuvarande regionförvaltningsverkens tillstånds-, handlednings- och tillsynsuppgifter och största delen av NTM-centralernas miljörelaterade uppgifter samlas till detta verk. Enligt finansministeriets syn finns det skäl att bedöma har de ändringsbehov som följer av ändringen av lagen om småbarnspedagogik påverkar Soteris verksamhetshelhet. Utifrån remissvaren kompletterades informationshanteringskonsekvenserna och de ekonomiska konsekvenserna i fråga om Soteri och registreringskostnaderna.

Regionförvaltningsverken föreslog att en separat paragraf utfärdas om ansökan om ändring av registreringen eller att en precisering görs i de föreslagna paragraferna, i vilken de situationer där en ändring ska ansökas räknas upp. Lagförslaget 44 a § preciserades i fråga om väsentliga ändringar på så sätt att en ändring av registreringen är bunden till väsentliga ändringar enligt 1–4 punkten i 44 a §. I fråga om ikraftträdandet preciserades propositionen även på så sätt att om ett tillstånd eller en ändring av ett tillstånd ansökts före lagens ikraftträdande och behandlingen av ansökan äger rum efter lagens ikraftträdande, kan ansökan avgöras som en registrering, eftersom tillstånds- och registreringsansökningar är av samma innehåll. Dessutom fogades en möjlighet att återkalla registreringen av ett enskilt verksamhetsställe till 44 d § i förslaget.

Enligt riksdagens biträdande justitieombudsman ska konsekvensbedömningen i propositionen kompletteras till den del som den redogör för de centrala omständigheter som gör att det administrativa arbetet underlättas och påskyndas. Konsekvensbedömningen kompletterades utifrån utlåtandet. En bedömning av anordnandet av privat småbarnspedagogik i förhållande till 124 § i grundlagen fogades dessutom till motiveringarna om lagstiftningsordningen i propositionen med anledning av remissvaret av riksdagens biträdande justitieombudsman.

Utifrån utlåtandet av justitieministeriet ändrades 49 §, som gäller en förseelse som gäller småbarnspedagogisk verksamhet, på så sätt att de gärningssätt som omfattas av kriminalisering enligt paragrafen ändras för att svara mot det föreslagna registreringsförfarandet. För att öka tydligheten och tillförlitligheten i paragrafen specificeras gärningssätten till egna punkter. Även bestämmelsen om samråd avskiljdes till ett eget moment. Behandlingen av personuppgifter preciserades i fråga om det nationella handlingsutrymmet och straffregisterutdraget.

7 Specialmotivering

42 §. Rätt att få uppgifter. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras till formen ”Rätt att få uppgifter”. Dessutom ändras paragrafens 4 mom. på så sätt att regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har rätt att få uppgifter om avgifter som tas ut av Tullen vilka är nödvändiga för behandlingen av ansökningar om tillstånd som gäller bedrivande av privat daghemsverksamhet eller för utredning och tillsyn i fråga om uppfyllandet av de allmänna villkoren enligt 43 a § för bedrivande av privat småbarnspedagogik. I bestämmelsen görs även tekniska ändringar på så sätt att omnämmandet om ansökan om tillstånd stryks.

43 a §. Allmänna villkor för bedrivande av privat småbarnspedagogik. På samma sätt som i det gällande tillståndsförfarandet är utgångspunkten även i det föreslagna registreringsförfarandet att serviceproducenten under hela verksamhetstiden ska uppfylla de villkor som föreskrivs i 43 a § i lagen om småbarnspedagogik. Dessa villkor förblir i huvudsak oförändrade. Det föreslås att 3 punkten paragrafens 1 mom. ändras så att det allmänna villkoret för att bedriva

daghemsverksamhet framöver är att serviceproducenten inte har försummat sådana skyldigheter avseende avgifter som tas ut av Tullen, vilka äventyrar serviceproducentens tillförlitlighet. Försummelse av dessa skyldigheter beaktas enligt prövning genom att rikta uppmärksamhet i synnerhet på syftet med regleringen.

De fullgöranderapporter som tillhandahålls av Enheten för utredning av grå ekonomi innehåller utöver skatte- och socialförsäkringsuppgifter även uppgifter om fullgörandet av skyldigheterna i anknytning till de avgifter som tas ut av Tullen. Således kan registreringsmyndigheten inhämta uppgifter som gäller Tullens avgifter från fullgöranderapporterna och serviceproducenten behöver inte längre själv skaffa de behövliga utredningarna. Syftet med fullgöranderapporterna är att ge en övergripande bild av hur utredningsobjektet skött sina offentlighetsrättsliga skyldigheter. En aktör som försummar sina skyldigheter får en obefogad fördel jämfört med övriga aktörer genom att undvika offentlighetsrättsliga avgifter och orsakar skada för en jämställd konkurrens genom sitt förfarande. Dessutom är det möjligt att regelmässig försummelse av skyldigheterna påvisar att serviceproducenten förfar på ett sätt som kan påverka även klientsäkerheten inom småbarnspedagogiken och tjänsternas kvalitet och som inte är godtagbart med tanke på tjänsternas och regleringens syfte. Det är viktigt att även situationen för de avgifter som tas ut av Tullen utreds för en serviceproducent som bedriver privat daghemsverksamhet vid sidan om fullgörandet av övriga offentlighetsrättsliga skyldigheter som utreds redan för närvarande. För att dessa uppgifter ska kunna användas i bedömningen av en privat serviceproducentens tillförlitlighet, ska regionförvaltningsverken och Valvira utan hinder av sekretessbestämmelserna ha rätt att få dessa uppgifter från övriga myndigheter. På grund av detta föreslås i propositionen även ändringar även till de rättigheter att få uppgifter som föreskrivs i 42 § 4 mom.

Det föreslås att paragrafens 2 och 3 mom. ändras så att bestämmelsen framöver innehåller en hänvisning till registreringsmyndigheten i stället för tillståndsmyndigheten.

44 §. Rätt att bedriva privat daghemsverksamhet. Det föreslås att gällande 44 § och dess rubrik ändras så att paragrafen i stället för ett tillstånd för privat daghemsverksamhet innehåller bestämmelser om rätten att utöva privat daghemsverksamhet. Enligt paragrafens 1 mom. binds rätten att bedriva privat daghemsverksamhet till att uppgifter om serviceproducenten och dess verksamhetsställen har införts i det riksomfattande registret över tjänsteproducenter, det vill säga Soteri, som förs av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken. Ett beslut enligt 46 § 1 mom. ska ha getts om registreringen. Med registrering avses att serviceproducenten har överlämnat de behövliga uppgifterna om såväl serviceproducenten som dess verksamhetsställen och att registreringsmyndigheten ansett att de uppfyller de lagstadgade villkoren för registrering.

Enligt paragrafens 2 mom. får en ny serviceproducent, med avvikelse från 1 mom., inleda sin verksamhet redan då registreringsmyndigheten har granskat att serviceproducenten uppfyller de allmänna villkor som avses i 43 a § och att det kommunala kollegiala organet har inspekterat dess verksamhetsställe för småbarnspedagogik i enlighet med 44 b § och sammanställt en inspektionsberättelse av dess inspektion, och inga brister upptäckts vid inspektionen. Enligt föreslagna 44 b § 3 mom. ska det kommunala kollegiala organet delge inspektionsberättelsen utan dröjsmål till serviceproducenten efter att den färdigställts. Efter att ha fått granskningsberättelsen, kan serviceproducenten inleda daghemsverksamheten. Detta påskyndar och smidiggör inledandet av daghemsverksamhet, då serviceproducenten inte längre behöver vänta på att registreringsbeslutet fattas och registreringen görs.

44 a §. Uppgifter som ska lämnas för registrering. Det föreslås att paragrafen och dess rubrik ändras så att paragrafen i stället för ansökan om tillstånd innehåller bestämmelser om de

uppgifter som ska lämnas för registrering. För att registrera privat daghemsverksamhet ska en ansökan göras, i vilken de uppgifter som föreskrivs i *1 mom.* ska inkluderas. Innehållet i registreringsansökan är det samma som innehållet i en tillståndsansökan enligt 44 a § 1 mom. i lagen. Som en författningsteknisk ändring flyttas bestämmelsen om serviceproducentens skyldighet att överlämna uppgifter för registreringen via e-tjänsten från gällande 46 § 1 mom. till paragrafens 1 mom. Med elektronisk tjänst avses de elektroniska tjänsterna i 11 § i lagen om tillsynen över social- och hälsovården avsedda Soteri.

Från paragrafens *2 mom.* stryks hänvisningen till ansökan om tillstånd. Inga ändringar föreslås för kommunens lagstadgade uppgift att handleda och ge råd till privata serviceproducenter i anknytning till tillhandahållandet av privat småbarnspedagogik, utan den förblir oförändrad.

Enligt paragrafens *3 mom.* ska serviceproducenten ansöka om ändring av registreringen, om väsentliga ändringar äger rum i de omständigheter som avses i 1 mom. 1–4 punkten. Som väsentlig ändring betraktas åtminstone att verksamhetsställena ökas eller minskas, utrymmena i existerande verksamhetsställen utvidgas eller reduceras, ett verksamhetsställe flyttas till en annan adress, antalet platser inom småbarnspedagogiken ökas eller minskas eller att ordnandet av småbarnspedagogiken ändras i enlighet med 13 §. Även framöver ska en anmälan enligt 45 § om ändring av daghemsföreståndaren göras och en sådan förutsätter inte att en ändringsansökan om registrering görs. En ansökan om ändring av registreringen ska innehålla de uppgifter som föreskrivs i 1 mom. i paragrafen till den del som de är behövliga för att avgöra ändringsansökan. Registreringsmyndigheten kan vid behov begära att serviceproducenten kompletterar uppgifterna, om de är bristfälliga. Ändringen får inte genomföras innan registreringsmyndigheten registrerat ändringen. Om ändringen dock gäller grundande av ett nytt verksamhetsställe, får verksamheten inledas direkt då verksamhetsstället inspekterats i enlighet med 44 b § och kommunen har gett en inspektionsberättelse om sin inspektion, och inga brister konstaterats vid inspektionen. Serviceproducenten behöver med andra ord inte vänta på registreringen av ändringen.

I bemyndigandet att utfärda förordning i paragrafens *4 mom.* görs en korrigerande av teknisk natur som innebär en hänvisning till ansökan i stället för tillståndsansökan. Inga förändringar föreslås för innehållet i bemyndigandet att utfärda förordning.

44 b §. Inspektion av daghemmets verksamhetsställe. Det föreslås att paragrafen och dess rubrik ändras. I den gällande lagen innehåller paragrafen bestämmelser om beviljande av tillstånd. Eftersom tillståndsförfarandet avvecklas enligt propositionen, behövs bestämmelsen inte längre. I propositionen föreslås det att paragrafen innehåller bestämmelser om den inspektion som framöver ska göras på ett verksamhetsställe inom småbarnspedagogik. Dess innehåll förblir i huvudsak det samma som i 44 a § 3 mom. i den gällande lagen.

I paragrafens *1 mom.* föreskrivs det att när registreringsmyndigheten har mottagit en ansökan om registrering och i fråga om nya serviceproducenter kontrollerat de allmänna villkor som avses i 43 a §. ska den begära att en inspektion görs i verksamhetsstället för småbarnspedagogik. Så som i det gällande tillståndsförfarandet görs inspektionen av det kommunala kollegiala organet även i registreringsförfarandet. För att göra en inspektion ska det kommunala organet få en kopia av serviceproducentens ansökan om registrering från registreringsmyndigheten. Det kommunala kollegiala organet ska i samarbete med övriga myndigheter, så fort det mottagit en begäran, säkerställa att lokalerna är lämpliga för att ordna småbarnspedagogik.

I paragrafens *2 mom.* föreskrivs det att den som utarbetat ansökan, i samband med inspektionen, för organet ska visa upp en plan för egenkontroll enligt 48 § samt ett utdrag ur straffregisterutdrag enligt 4 § 2 mom. i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer

som arbetar med barn (504/2002) i fråga om dem som arbetar med barnen och inte hör till personalen i arbetsavtalsförhållande. Detta förändras inte jämfört med nuläget.

Enligt paragrafens 3 *mom.* ska kommunen som en del av inspektionen vid behov begära ett utlåtande av räddnings-, byggnadstillsyns- och hälsoskyddsmyndigheterna. Det kommunala kollegiala organet ska sammanställa en inspektionsberättelse över inspektionen för registreringsmyndigheten, till vilken information om övriga myndigheters utlåtanden fogas och i vilken information om uppvisandet av en plan för egenkontroll och ett straffregisterutdrag antecknas. I det tidigare tillståndsförfarandet har kommunen sammanställt ett utlåtande om en inspektion som den gjort. I registreringsförfarandet används namnet inspektionsberättelse om detta utlåtande. Kommunen ska delge serviceproducenten inspektionsberättelsen omedelbart efter att den färdigställts.

44 c §. Avslutande av verksamheten. I den gällande lagen innehåller paragrafen föreskrifter om ändring av ett tillstånd och anmälan om nedläggning av verksamheten. Eftersom ändring av registreringen regleras i 44 a § 2 *mom.* enligt propositionen, föreslås det att paragrafen framöver innehåller bestämmelser endast om den anmälan som ska göras om nedläggning av verksamheten. Även i paragrafens rubrik görs de korrigeringar som följer av ändringen av paragrafens innehåll. En serviceproducent ska enligt 1 *mom.* utan dröjsmål göra en skriftlig anmälan om nedläggningen av verksamheten till registreringsmyndigheten. Enligt 2 *mom.* i paragrafen ska Registreringsmyndigheten delge anmälan om nedläggning av verksamheten till det kommunala kollegiala organet eller till en av organet förordnad tjänsteinnehavare i den kommun där verksamhetsstället finns.

44 d §. Återkallande av registrering. Det finns bestämmelser om återkallande av ett tillstånd i 44 d § i den gällande lagen. Det föreslås att paragrafens rubrik ändras till formen ”Återkallande av registrering”. Paragrafens innehåll förblir i huvudsak oförändrat, med undantag för de ändringar som konstateras nedan.

Det föreslås att paragrafens 1 *mom.* innehåller hänvisningar till registreringsmyndigheten och återkallande av registrering. Återkallande av registrering kan göras på samma villkor som återkallande av ett tillstånd. Registreringsmyndigheten ska, efter att hört serviceproducenten, återkalla registreringen av serviceproducenten eller av dess verksamhetsställe, om serviceproducenten inte uppfyller de allmänna villkoren för att utöva verksamhet enligt 43 a § 1 *mom.* eller om småbarnspedagogiken i övrigt ordnas på ett sätt som väsentligt strider mot lagen om småbarnspedagogik eller de bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den. Det kan bli aktuellt att återkalla registreringen av ett enskilt verksamhetsställe till exempel i en situation där villkoren för verksamhet inte längre uppfylls för det aktuella daghemmet. Överträdelserna ska vara av väsentlig och allvarlig karaktär, så att villkoren för återkallande av registrering ska uppfyllas. Även framöver kan återkallande av registrering i princip göras först då de tillsynsåtgärder som föreskrivits i lagen om småbarnspedagogik inte längre varit tillräckliga.

I paragrafens 2 *mom.* görs korrigeringar av teknisk karaktär, där hänvisningarna till tillståndsmyndigheten ändras till hänvisningar till registreringsmyndigheten. I övrigt föreslås inte några ändringar i bestämmelsen. Eftersom återkallande av registrering är en allvarlig åtgärd för serviceproducenten, med vilken man ingriper i förutsättningarna för att fortsätta en existerande verksamhet, ska serviceproducenten beredas tillfälle att avhjälpa de brister som kommit fram i verksamheten.

Enligt paragrafens 3 *mom.* ska registreringen av en serviceproducent återkallas då serviceproducenten i enlighet med 44 c § i lagen om småbarnspedagogik skriftligt anmäler att

verksamheten upphört. Dessutom regleras registreringsmyndighetens rätt att återkalla registreringen av en serviceproducent i situationer där daghemsverksamhet inte utövats på två år och serviceproducenten inte gjort någon anmälan om nedläggning av verksamheten. Med tanke på användningsändamålet för registret är det ändamålsenligt att endast aktörer som de facto utövar privat daghemsverksamhet aktivt är införda i registret.

Det föreslås att det i 4 mom. i paragrafen preciseras att registreringsmyndigheten fattar ett beslut om att återkalla registrering. På ett sätt som motsvarar nuläget föreskrivs det att registreringsmyndigheten ska delge ett beslut om återkallande av registrering till det kommunala kollegiala organet eller till en av organet förordnad tjänsteinnehavare i den kommun där verksamhetsstället finns.

Det föreslås att ett nytt 5 mom. med bestämmelser om förvaringstiden för personuppgifter som gäller serviceproducenten fogas till paragrafen. Personuppgifter om en serviceproducent ska raderas från registret inom ett år från och med utgången av det kalenderår då serviceproducenten anmäler att verksamheten lagts ner eller då registreringen av utövande av daghemsverksamhet återkallas i de situationer som avses i 1–3 mom. Enligt allmänna dataskyddsförordningen får personuppgifter inte förvaras i en form som möjliggör identifiering av den registrerade under en längre tid än vad som är nödvändigt för de ändamål för vilka uppgifterna behandlas. Med tanke på skyddet för personuppgifter är det viktigt att uppgifterna inte förvaras i en onödigt lång tid. En motsvarande bestämmelse om förvaringstiden för uppgifter har varit i kraft i 46 § 1 mom. i den gällande lagen.

45 §. Utseende av daghemsföreståndare och ansvarig person för familjedagvård. Det föreslås att paragrafens 2 och 3 mom. ändras på så sätt att bestämmelsen i stället för regionförvaltningsverket, som beviljat tillståndet, innehåller en hänvisning till registreringsmyndigheten. Med andra ord ska en privat serviceproducent framöver göra en skriftlig anmälan om ändring av en daghemsföreståndare och om ändring av föreståndarens kontaktinformation till registreringsmyndigheten. En förutsättning att sköta de uppgifter som ankommer på tillsynsmyndigheten är att kommunerna har uppdaterad information om de privata daghem som verkar inom dess område. Därför föreslås det att 2 mom. innehåller bestämmelser om att registreringsmyndigheten ska underrätta det kommunala kollegiala organet om en ändring av daghemsföreståndaren. Enligt föreslagna 4 mom. i paragrafen fattas beslutet om att byta uppgifterna om daghemsföreståndaren av registreringsmyndigheten.

46 §. Införande av uppgifter i registret. Det föreslås att en teknisk ändring görs i paragrafens 1 mom. på så sätt att det i stället för hänvisningar till tillståndsförfarandet innehåller hänvisningar till det föreslagna registreringsförfarandet. I enlighet med paragrafens 1 mom. driver Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken registret över tjänsteproducenter, det vill säga Soteri, för registrering, tillsyn och statistikföring av privat daghemsverksamhet. Registreringsmyndigheten ska registrera en serviceproducent och dess verksamhetsställen, om de uppfyller de villkor som föreskrivits i lagen om småbarnspedagogik. För att trygga rättsskyddet för privata producenter av småbarnspedagogiska tjänster, ska registreringsmyndigheten fatta ett överklagbart beslut om registrering av daghemsverksamhet, ändring av registreringen eller avslag i anknytning till dessa. Enligt förslaget innehåller 63 § 1 mom. i lagen om småbarnspedagogiken bestämmelser om beslut om ändringssökande.

Registreringsmyndigheten ska fatta beslut om registrering av en serviceproducent, om de villkor för att utöva daghemsverksamhet vilka föreskrivs i lagen om småbarnspedagogik är uppfyllda. Således har registreringsmyndigheten inte tillgång till fri prövning när den fattar registreringsbeslut. Det är möjligt att bedöma om de lagstadgade kraven är uppfyllda först då serviceproducenten har överlämnat alla lagstadgade uppgifter till registreringsmyndigheten.

Om alla behövliga handlingar inte utgör bilaga till en ansökan, ska registreringsmyndigheten på samma sätt som för närvarande utarbeta en begäran om komplettering till serviceproducenten. De allmänna förvaltningslagarna tillämpas på behandling av en registreringsansökan. Således ska en ansökan om registrering handläggas utan oskäligt dröjsmål med stöd av 23 § 1 mom. i förvaltningslagen (434/2003).

Om dagverksamheten utifrån de uppgifter som är föremål för bedömning svarar mot de förutsättningar som ställts på verksamheten, ges serviceproducenten ett skriftligt beslut om registrering av daghemsverksamhet eller om ändring av registreringen. Om registreringsmyndigheten utifrån de överlämnade uppgifterna anser att verksamheten i den presenterade formen inte uppfyller de lagstadgade förutsättningarna, ska registreringen i sista hand avslås. På motsvarande sätt kan de uppgifter som serviceproducenten överlämnat innehålla sådana brister eller motstridigheter, att de utifrån dessa inte är möjligt att bedöma om de lagstadgade förutsättningarna är uppfyllda.

Paragrafens 2 mom. innehåller information om de uppgifter som även framöver ska sparas i registret över tjänsteproducenter. De uppgifter som ska sparas förblir i huvudsak oförändrade. Momentets 1 punkt ändras tekniskt sett genom att korrigera hänvisningarna till de föreslagna paragraferna om registreringsförfarandet. Även i 4 punkten görs en ändring av teknisk karaktär, där hänvisningen till tillståndsförfarandet ändras till en hänvisning till registreringsförfarandet. En motsvarande korrigering görs i paragrafens 3 mom.

Den gällande paragrafens rubrik är ”Tietojen toimittaminen ja tallettaminen rekisteriin” på finska (”Lämnande av uppgifter och registrering av dem” på svenska). Det föreslås att paragrafens rubrik ändras till formen ”Tietojen tallentaminen rekisteriin” på finska (”Införande av uppgifter i registret”), eftersom ordet ”tallentaminen” på finska bättre beskriver införandet av uppgifter i registret.

47 §. Offentliggörande och utlämnande av registeruppgifter. I paragrafens 3 mom. görs en teknisk ändring, där hänvisningarna till tillståndsmyndigheten och återkallande av ett tillstånd stryks. I propositionen föreslås det att uppgifter som gäller en serviceproducent som lagt ner sin verksamhet enligt lagen om småbarnspedagogik, får publiceras och överlämnas i Soteris offentliga informationstjänst i högst 12 månader från det att anmälan om nedläggning inkommit till registreringsmyndigheten eller registreringsmyndigheten återkallat registreringen av en serviceproducent. Enligt förslaget publiceras inte personuppgifter i den offentliga informationstjänsten.

49 §. Förseelse som gäller småbarnspedagogisk verksamhet. Det föreslås att hänvisningar till registreringsförfarandet fogas till paragrafen. Övriga gärningssätt som omfattas av kriminalisering enligt paragrafen ändras för att svara mot det föreslagna registreringsförfarandet. För att öka paragrafens tydlighet och läsbarhet avskiljs gärningssätten till egna punkter.

I paragrafens 1 mom. föreskrivs det att den som ordnar eller tillhandahåller privat småbarnspedagogik och som uppsåtligt underlåter att ansöka om registrering enligt 44 a § eller göra en anmälan enligt 44 e §, ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik trots avslag på registreringsansökan eller trots att registreringen återkallats med stöd av 44 d §, eller ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik eller förskoleundervisning i strid med ett sådant föreläggande eller förbud som avses i 58 § ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för förseelse som gäller småbarnspedagogisk verksamhet dömas till böter. Bestämmelsen om samråd avskiljs till ett eget moment till paragrafens 2 mom. Enligt

bestämmelsen ska åklagaren innan åtal väcks bereda det kommunala kollegiala organet tillfälle att avge ett utlåtande.

51 §. Statligt styrsystem Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras på så sätt att registreringsmyndighetens uppgifter hör till regionförvaltningsverket.

58 §. Föreläggande. Paragrafen innehåller en definition av de situationer utifrån vilka ett verksamhetsställe ska förordnas att stängas med omedelbar verkan. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras på så sätt att paragrafen innehåller hänvisningar till det föreslagna registreringsförfarandet. Ett förordnande om att stänga ett verksamhetsställe kan ges i en situation där en serviceproducent som ordnar eller producerar daghemsverksamhet inte fullgjort sina anmälningsskyldigheter, serviceproducenten har försummat att ansöka om registrering av privat daghemsverksamhet, serviceproducenten har gjort en registreringsansökan, men inleder daghemsverksamhet före en inspektion av kommunen enligt 44 b § eller i en situation där ett beslut om avslag på ansökan om registrering fattats eller där registreringen återkallats och den privata serviceproducenten trots detta bedriver privat daghemsverksamhet.

59 §. Myndighetssamarbete. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras på så sätt att bestämmelsen innehåller en hänvisning till registreringsmyndigheten i stället för en hänvisning till tillståndsmyndigheten. Inga förändringar föreslås för skyldigheten till samarbete mellan myndigheterna. Med stöd av paragrafens 1 mom. ska tillsynsmyndigheterna och registreringsmyndigheten samarbeta då de sköter de uppgifter som föreskrivits i lagen om småbarnspedagogik.

Det föreslås att paragrafens 4 mom. ändras på så sätt att tillsynsmyndigheten enligt 52 § i lagen om småbarnspedagogik ska ge registreringsmyndigheten en anmälan, om den får information om sådana brister i serviceproducentens verksamhet enligt 44 d § vilka utgör en förutsättning för att återkalla registreringen. Innan ett beslut om återkallande av registrering fattas, kan registreringsmyndigheten begära ett utlåtande av tillsynsmyndigheten.

På samma gång föreslås att paragrafens rubrik för tydlighetens skull ändras till formen ”Myndighetssamarbete”.

63 §. Sökande av ändring i registrerings- och tillsynsmyndigheternas beslut. Det föreslås att en ändring görs i paragrafens 1 mom., enligt vilken det är möjligt att söka ändring i ett beslut som registrerings- eller tillståndsmyndigheten fattat med stöd av lagen om småbarnspedagogiken genom att överklaga hos förvaltningsdomstolen. Det föreslås även att paragrafens rubrik ändras för att motsvara paragrafens nya innehåll. Med stöd av bestämmelsen är det möjligt att överklaga ett registreringsbeslut hos förvaltningsdomstolen och vidare hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Ändringen av teknisk natur, eftersom vägen för att söka ändring motsvarar vägen i det gällande tillståndsförfarandet.

8 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Enligt 44 § 4 mom. i den gällande lagen om småbarnspedagogik kan närmare bestämmelser om ansökan om tillstånd, innehållet och de handlingar som ska fogas till ansökan utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet. Ett motsvarande bemyndigande att utfärda förordning om registreringsförfarandet ingår även framöver i 44 a § 4 mom. Enligt 44 e § 2 mom. i lagen om småbarnspedagogik får närmare bestämmelser om hur anmälan om bedrivande av privat familjedagvård ska göras, innehållet i anmälan och de handlingar som ska fogas till anmälan utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

Närmare bestämmelser om bilagorna till anmälan finns i undervisnings- och kulturministeriets förordning om de bilagor som ingår i tillstånds- och anmälningsförfarandet för privata serviceproducenter inom småbarnspedagogiken (890/2022). De ändringar som orsakas av övergången till registreringsförfarandet i förordningen kommer att genomföras innan den föreslagna lagens ikraftträdande. Avsikten är att förordningsändringen träder i kraft på samma gång som de ändringar som föreslagits i lagen om småbarnspedagogik.

9 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2026. Nya serviceproducenter som kommer till branschen ska då, i stället för ett tillstånd, ansöka om registrering för att utöva privat daghemsverksamhet. I propositionen föreslås dock att de privata serviceproducenter som är i införda i registret över tjänsteproducenter då denna lag träder i kraft får fortsätta sin verksamhet då denna lag trätt i kraft. Registreringsmyndigheten ska å tjänstens vägnar och avgiftsfritt ändra de tillstånd som beviljats en serviceproducent och ändra gjorda registreringar till registreringar enligt propositionen inom tre år från lagens ikraftträdande. Om ett tillstånd eller en ändring av tillståndet ansökts innan lagens ikraftträdande och handläggningen av ansökan äger rum efter lagens ikraftträdande, kan ansökan avgöras som registrering, eftersom tillstånds- och registreringsansökningar är av samma innehåll.

Med förslaget säkerställs det att sådan privat småbarnspedagogisk verksamhet, för vilken ett tillstånd som gäller tills vidare har beviljats, kan fortsätta. Dessutom är syftet att de aktörer som enligt övergångsbestämmelsen i lagen om ändring av lagen om småbarnspedagogik (326/2022) fått tillstånd att fortsätta sin daghemsverksamhet utifrån en registeranteckning efter att tillståndsförfarandet trädde i kraft får fortsätta sin verksamhet.

Med tanke på ett enhetligt uppgiftsinnehåll i det riksomfattande registret är det dock viktigt att alla serviceproducenter som tillhandahåller privat småbarnspedagogik omfattas av en enhetlig registrering. Enligt förslaget harmoniserar registreringsmyndigheten registeranteckningarna inom tre år från det att lagen trätt i kraft å tjänstens vägnar och avgiftsfritt enligt de uppgifter som den har utifrån tidigare beslut som gäller serviceproducenten och verksamhetsställena. I konverteringsarbetet görs således inte någon separat undersökning av om serviceproducenten eller verksamhetsställena uppfyller villkoren eller om uppgifterna är tillräckligt omfattande, utan det handlar om ett registertekniskt ändringsarbete.

10 Verkställighet och uppföljning

Regionförvaltningsverket och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården stödjer de privata serviceproducenterna inom småbarnspedagogik i ansökan om registrering med stödmaterial och anvisningar. Regionförvaltningsverken ändrar sina nuvarande anvisningar för att överensstämma med den ändrade lagstiftningen. Regionförvaltningsverken kan granska villkoren för verksamheten hos serviceproducenter som varit i registret under en längre tid inom ramen för deras normala tillsynsprogram.

11 Förhållande till andra propositioner

Propositionen har en koppling till regeringens proposition om Tillstånds- och tillsynsverket, som beretts i det lagstiftningsprojekt kring reformen av statens regionförvaltningen, vilket inrättats av finansministeriet (VM114:00/2023). Regeringens proposition (RP 13/2025 rd) överlämnades till riksdagen 13.3.2025. I och med propositionen övergår uppgifterna enligt lagen om småbarnspedagogik för såväl Valvira som regionförvaltningsverken till Tillstånds- och tillsynsverket, som enligt förslaget kommer grundas. I Tillstånds- och tillsynsverket

bibehålls regionförvaltningsverkens nuvarande verksamhetsställen och även de nuvarande tjänstemännen övergår till det nya ämbetsverket. Det planeras att statens regionförvaltningsreform träder i kraft samtidigt som de ändringar av lagen om småbarnspedagogik vilka föreslagits i denna proposition, det vill säga från och med den 1 januari 2026.

Regeringens proposition om regionförvaltningsreformen innehåller förslag om en ändring av samma bestämmelser som i den aktuella regeringspropositionen. I lagförslag 97 i propositionen om en regionförvaltningsreform föreslås det att 42 § 4 mom., 44 § 1 mom., 45 § 2 mom., 46 § 1 mom. och 51 § 2 mom. i lagen om småbarnspedagogik ändras. Riksdagen ombes beakta och samordna de två propositionerna.

12 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

12.1 Kulturella rättigheter och rätten till social trygghet

De administrativa uppgifterna inom småbarnspedagogiken övergick från social- och hälsovårdsministeriet till utbildnings- och kulturministeriet från och med ingången av år 2013. I och med de lagstiftningsreformer som gäller småbarnspedagogiken infördes samtidigt termen småbarnspedagogik i stället för daghem. Den överföring som gäller förvaltningsområdet och de ändringar som gjorts i samband med reformen av lagen om småbarnspedagogik har fört med sig även element som hör till de kulturella rättigheterna enligt 16 § 2 mom. i grundlagen till den konstitutionella bedömningen, varför småbarnspedagogik ur grundlagens synvinkel ska bedömas som en social, men även kulturell rättighet.

På grund av grundlagsutskottets vedertagna praxis ska 19 § 3 mom. i grundlagen (731/1999) fortfarande alltid bedömas i samband med småbarnspedagogik (bland annat GrUU 17/2018 rd och GrUU 12/2015 rd). Enligt 19 § 3 mom. i grundlagen ska det allmänna tillförsäkra, på det sätt som föreskrivs närmare genom lag, var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster samt främja befolkningens hälsa. Grundlagsutskottet har på vedertaget sätt ansett att småbarnspedagogik genomför i synnerhet skyldigheten för det allmänna enligt i 19 § 3 mom. i grundlagen att stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om ett barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt. Det allmänna ska även stödja möjligheterna för familjen och andra som ansvarar för omsorgen om ett barn att trygga barnets välfärd och individuella tillväxt (GrUU 12/2015 rd, GrUU 17/2018 rd, GrUU 21/2016 rd, GrUU 41/2021 rd).

Enligt 16 § 2 mom. i grundlagen ska det allmänna säkerställa lika möjligheter för var och en att oavsett medellöshet enligt sin förmåga och sina särskilda behov få även annan än grundläggande utbildning samt utveckla sig själv. Målet med den föreslagna registreringsskyldigheten för privata serviceproducenter av småbarnspedagogik är att säkerställa småbarnspedagogiska tjänster av hög klass, varför regleringen kan anses trygga tillgodoseendet de grundläggande fri- och rättigheter som föreskrivits i 16 § 2 mom. och 19 § 3 mom. i grundlagen.

12.2 Näringsfrihet

Enligt 43 § i lagen om småbarnspedagogik avses med privat småbarnspedagogik sådan småbarnspedagogik som en enskild person, en sammanslutning eller en stiftelse eller ett av ett offentligt samfund grundat affärsföretag tillhandahåller mot ersättning genom drivande av rörelse eller yrkesutövning. Privat småbarnspedagogik är en näring som enligt den gällande lagstiftningen är tillåten för privata juridiska personer och lagen tillåter också vinstsyfte. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har var och en i enlighet med lag rätt att skaffa sig sin försörjning

genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det registreringsförfarande som föreslagits i propositionen innebär att privat småbarnspedagogik får bedrivas endast av en sådan serviceproducent som ansetts uppfylla de lagstadgade villkoren för att utöva privat daghemsverksamhet och som införts i registret över tjänsteproducenter. Kravet på registrering för att utöva arbete, ett yrke eller näring innebär en begränsning av näringsfriheten. Således ska förslagen bedömas med tanke på den näringsfrihet som tryggats i 18 § 1 mom. i grundlagen.

Grundlagsutskottet har på vedertaget sätt ansett att näringsfrihet är huvudregeln enligt grundlagen, men att näringsverksamhet undantagsvis kan vara tillståndspliktig (se till exempel GrUU 32/2010 rd, s. 7–8). Den föreskrivna skyldigheten för en näringsidkare att registrera sig i registret över näringsidkare innan verksamheten inleds avviker enligt grundlagsutskottet inte avsevärt från tillståndsplikten (se GrUU 24/2000 rd och 45/2001 rd samt GrUU 10/2012 rd). Grundlagsutskottet ansåg att till exempel registreringsskyldigheten enligt lagen om tillsynen över social- och hälsovården konstitutionellt sett ska jämföras med tillståndsplikten och sådan reglering ska uppfylla de allmänna förutsättningar som krävs av en lag som begränsar en grundläggande fri- och rättighet (GrUU 96/2022 rd, s. 2). I propositionen föreslås det, på ett sätt som motsvarar det förfarande som används i social- och hälsovården, att privat daghemsverksamhet får utövas endast av en serviceproducent som införts i registret över tjänsteproducenter och vars verksamhetsställen har registrerats. Enligt föreslagna 44 d § är återkallande av registrering en följd av att serviceproducenten inte längre uppfyller förutsättningarna för registrering eller väsentligt bryter mot det krav som gäller för registrering. Av denna orsak är det befogat att bedöma förslagen med tanke på de allmänna villkoren för att begränsa de grundläggande fri- och rättigheterna, i synnerhet kravet på att utfärda bestämmelser genom lag, målets godtagbarhet och begränsningens proportionalitet. Bestämmelserna ska dessutom vara så utformade att myndigheternas verksamhet är tillräckligt förutsägbar; i vilken utsträckning myndigheternas befogenheter bestäms utifrån bunden prövning spelar också en viss roll (se till exempel GrUU 10/2012 rd, s. 4, GrUU 19/2009 rd, s. 2).

Enligt förslaget innehåller lagen bestämmelser om ansökan om registrering, ändring av registrering, beslut om registrering och om i vilka situationer registrering kan återkallas. Regleringen kan anses vara exakt och noggrant avgränsad. En serviceproducent som uppfyller de lagstadgade villkoren har rätt att bli registrerad, vilket enligt propositionen är en förutsättning för att tillhandahålla privat småbarnspedagogik. Registreringsmyndighetens beslutsfattande baserar sig på bunden rättslig prövning. Regleringen kan anses vara förutsägbar, eftersom grunderna för registreringsmyndighetens beslutsfattande kan härledas direkt ur lagen.

Dessutom är det möjligt att överföra lagenligheten i ett registreringsbeslut som innehåller en bedömning av om kraven är uppfyllda till domstolsbedömning. I samband med granskningen av inskränkningar av de grundläggande fri- och rättigheterna har grundlagsutskottet också fäst uppmärksamhet vid rättsskyddsarrangemangen. En part har även rätt att söka ändring i ett beslut som begränsar en grundläggande fri- och rättighet (till exempel GrUU 58/2014 rd). För närvarande innehåller 63 § i lagen om småbarnspedagogik bestämmelser om sökande av ändring i ett beslut av en tillståndsmyndighet eller en tillsynsmyndighet. Med stöd av paragrafen är det möjligt att överklaga ett tillståndsbeslut hos förvaltningsdomstolen och vidare till högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. I propositionen föreslås det att vägen för att söka ändring i ett beslut som fattats av regionförvaltningsverket i egenskap av registreringsmyndighet är samma som i det gällande tillståndsförfarandet.

De allmänna villkor som hänför sig till serviceproducenter definieras i lagen. De villkor som ställs för serviceproducenter är nödvändiga för att tillgodose de rättigheter som föreskrivits såväl i 19 § 3 mom. som i 16 § 2 mom. i grundlagen. I 4 § i lagen om småbarnspedagogik

förutsätts det att man vid planering, anordnande och tillhandahållande av samt beslutsfattande om småbarnspedagogik i första hand ska se till barnets bästa. Regleringen kan anses tillgodose barnets bästa. Barn är ofta i behov av särskilt skydd och är inte nödvändigtvis själva förmögna att tillräckligt bra uttrycka sin vilja och sina behov. Detta betonas i synnerhet i fråga om barn i småbarnspedagogikåldern. Därför är föregripande tillsyn av verksamhetsförutsättningarna för en privat serviceproducent viktig redan innan verksamheten inleds, så att klientens önskemål, behov och åsikter beaktas i tjänsterna, även om klienterna inte alltid kan uttrycka sitt ärende. Genom att förutsätta att serviceproducenterna uppfyller vissa krav är det möjligt att trygga högklassig och trygg service inom småbarnspedagogik för barnen och deras vårdnadshavare. Syftet med de allmänna villkoren är även att trygga jämlik service inom småbarnspedagogiken, vilket tryggar att 6 § i grundlagen genomförs. Således kan registreringsförfarandet anses vara en proportionell åtgärd i förhållande till det eftersträlvade målet.

Enligt 44 d § kan registreringsmyndigheten återkalla registreringen av en serviceproducent eller dess verksamhetsställe, om serviceproducenten inte längre uppfyller villkoren för verksamhet enligt 43 a § 1 mom. Registreringsmyndigheten kan även återkalla avregistreringen av en serviceproducent, om småbarnspedagogiken i övrigt ordnas på ett sätt som väsentligt strider mot lagen om småbarnspedagogik eller de bestämmelser eller föreskrifter som getts med stöd av den. Regleringen kring återkallande av registrering kan de facto anses vara jämförbar med återkallande av ett tillstånd, vilket grundlagsutskottet på vedertaget sätt betraktat som en myndighetsåtgärd som i fråga om konsekvenser är ett kraftigare ingrepp i en individs rättsställning jämfört med att tillstånd förvägras. Därför har utskottet ansett att det för att lagstiftningen ska vara proportionerlig är nödvändigt att möjligheten att återkalla tillstånd kopplas till allvarliga eller väsentliga förseelser eller försummelser och till att eventuella anmärkningar och varningar till den som är införd i registret inte har lett till att bristerna i verksamheten har korrigerats (se till exempel GrUU 58/2010 rd, s. 5–6). Den föreslagna regleringen uppfyller dessa krav.

12.3 Likabehandling

Enligt grundlagens 6 § är alla lika inför lagen. Enligt 2 mom. i paragrafen får ingen utan godtagbart skäl särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Enligt 3 mom. i paragrafen ska barn bemötas som jämlika individer och de ska ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva. Enligt förarbetena till bestämmelsen (RP 309/1993 rd, s. 49) vill man genom stadgandet betona att barn ska bemötas både som jämlika i förhållande till den vuxna befolkningen, som personer som i princip har samma grundläggande fri- och rättigheter som de vuxna, och som inbördes jämlika. Dessutom förutsätter bestämmelsen att barn ska bemötas som individer, inte enbart som passiva föremål för verksamheten. Bestämmelsen erbjuder även en grund för positiv särbehandling, som behövs för att trygga barnens jämställda ställning i förhållande till den vuxna befolkningen, med beaktande av att barnens svagare ställning och deras behov av särskilt skydd och särskild omsorg. Grundlagsutskottet har ansett att rätten till småbarnspedagogik är en rättighet uttryckligen för barn. Följaktligen är bestämmelsen om jämlikhet för barn i 6 § 3 mom. i grundlagen central även för småbarnspedagogik (GrUU 12/2015 rd).

Likabehandlingsaspekterna har betydelse då man beviljar medborgarna förmåner och rättigheter enligt lag och då man ålägger dem vissa skyldigheter. Å andra sidan är det även typiskt för lagstiftningen att den för ett godtagbart samhälleligt intresse skall bemöta människor olika för att främja bland annat faktisk jämställdhet. Bestämmelsen om likabehandling i 6 § i grundlagen utgår bland annat från att alla ska behandlas lika oavsett var man är bosatt. Bestämmelsen om jämlikhet gäller också för lagstiftaren. Med lag är det inte möjligt att godtyckligt försätta

människor eller grupper av människor i gynnsammare eller ogynnsammare ställning än andra. Grundlagsutskottet har i sin praxis på vedertaget sätt betonat att man ur likställighetsprincipen inte kan härleda skarpa gränser för lagstiftarens prövning då man strävar efter en reglering som den rådande samhällsutvecklingen kräver (till exempel GrUU 59/2002 rd, GrUU 1/2006 rd, GrUU 38/2006 rd, GrUU 28/2009 rd, GrUU 64/2010 rd, GrUU 2/2011 rd, GrUU 12/2011 rd, GrUU 11/2012 rd).

I lagstiftningen är det viktigt att beakta vårdnadshavarnas och barnens jämlikhet, oberoende av vem som ordnar servicen inom småbarnspedagogik. Målet med den i propositionen föreslagna registreringsskyldigheten och de noggrant lagstadgade villkoren för att registrera en serviceproducent är att bidra till att säkerställa familjernas och barnens jämlikhet och deras rätt till högklassig småbarnspedagogik, vilket även tryggar att 6 § i grundlagen tillgodoses.

Grundlagens jämlikhetsbestämmelse gäller i princip endast för individer. Grundlagsutskottet har dock ansett att jämlikhetsprincipen kan ha betydelse också vid bedömningen av bestämmelsen som gäller juridiska personer, särskilt om det rör sig om bestämmelser som indirekt kan påverka fysiska personers rättsliga ställning. Den aspekten förlorar i tyngd ju lösare kopplingen är. I varje fall måste man i bedömningen av bestämmelsen som gäller juridiska personer starkt väga in grundlagsutskottets etablerade ståndpunkt att jämlikhetsprincipen inte kan sätta stränga gränser för lagstiftarens prövning när lagstiftningen ska anpassas efter samhällsutvecklingen vid en viss tidpunkt. Särbehandlingen får dock inte vara godtycklig och skillnaderna får inte bli oskäligen (se GrUU 11/2012 rd, s. 2 och de utlåtanden till vilka det hänvisats i det).

Enligt propositionen får de serviceproducenter som då lagen träder i kraft har registrerats utifrån det tidigare anmälningsförfarandet och som inte ansökt om tillstånd under övergångsperioden för tillståndsförfarandet fortsätta att utöva privat daghemsverksamhet utan att detta förutsätter omregistrering av serviceproducenterna, att de betalar registreringsavgifter eller att de allmänna villkoren för verksamheten granskas. I samband med beredningen av propositionen har man identifierat att situationen kan verka vara ojämlig för serviceproducenter som redan ansökt om tillstånd och betalat de behövliga tillståndsavgifterna. Producenterna av privat småbarnspedagogik är i huvudsak företag, stiftelser, föreningar eller andra sammanslutningar, det vill säga oftast i praktiken juridiska personer. Eftersom den reglering som föreslagits i propositionen i princip hänför sig endast till juridiska personer och deras ställning, anses regleringen inte bli problematisk med tanke på jämlikhetsprincipen i grundlagen.

12.4 Skyddet för privatlivet och personuppgifter

Bestämmelserna i 10 § i grundlagen tryggar vars och ens privatliv som en grundläggande rättighet. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas enligt paragrafens 1 mom. genom lag. Enligt grundlagsutskottets vedertagna tolkning ingår skyddet för personuppgifter delvis i skyddet för privatlivet, som tryggas i samma moment.

Behandlingen av personuppgifter enligt propositionen hör till tillämpningsområdet för allmänna dataskyddsförordningen, som utgör lagstiftning som ska tillämpas direkt och i oförändrad form. Inom ramen för förordningen är det dock möjligt att utfärda eller behålla nationell lagstiftning som gör bestämmelserna i förordningen mer exakta och preciserar dem. Grundlagsutskottet har tagit ställning till frågan och konstaterat att skyddet för personuppgifter härfter i första hand bör tillgodoses med stöd av den allmänna dataskyddsförordningen och den nya nationella allmänna lagstiftningen och att man bör förhålla sig restriktivt när det gäller att införa nationell speciallagstiftning (GrUU 14/2018 rd, s.4–5 och GrUU 26/2018 rd, s. 2–3). Enligt propositionen används det nationella handlingsutrymmet i föreslagna 42 § 3 mom, 44 a §, 44 d § och 46 §.

Behandlingen av personuppgifter ingår till exempel i behandlingen av ansökningar om registrering och registreringsansökningar, handläggningen av ändringsanmälningar som gäller verksamheten, återkallande av registrering och utlämnande av uppgifter mellan myndigheterna. Nationell lagstiftning som preciserar förordningen är möjlig bland annat då behandlingen av personuppgifter baserar sig på underpunkt c i artikel 6.1 i förordningen. I det föreslagna registreringsförfarandet baserar sig registreringsmyndighetens behandling av personuppgifter på den nämnda behandlingsgrunden i allmänna dataskyddsförordningen. Enligt artikel 6.3 i allmänna dataskyddsförordningen ska användning av nationellt handlingsutrymme dessutom vara förenligt med ett allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas. I registreringsförfarandet kan behandlingen av personuppgifter anses vara förenligt med ett allmänt intresse, eftersom målet med behandlingen är att säkerställa att förutsättningarna för att utöva privata daghemsverksamhet är i ordning, varvid serviceproducenten kan registreras i Soteri. I registret sparas personuppgifter för att kunna specificera och verifiera de aktörer som utövar privat daghemsverksamhet. Regleringen kan anses vara proportionell, eftersom behandlingen av personuppgifter avgränsas till endast nödvändiga uppgifter. Med tanke på ändamålet för Soteri är det ändamålsenligt att uppgifter om en serviceproducent och daghemsverksamhet förvaras i registret så länge som serviceproducenten tillhandahåller privat service inom småbarnspedagogiken. I föreslagna 44 d § 5 mom. är förvaringstiden för personuppgifter om serviceproducenter som lagt ner sin verksamhet dock avgränsad.

Med tanke på skyddet för personuppgifter kan även regleringen i 44 b 2 mom. anses vara betydelsefull. Enligt den ska den som gör en registreringsansökan i samband med inspektionen av ett verksamhetsställe uppvisa ett straffregisterutdrag enligt 4 § 2 mom. i lagen om kontroll av brottslig bakgrund till det kommunala kollegiala organet i fråga om en person som inte ingår i personalen med ett avtalsförhållande och som arbetar med barn. Bestämmelsen är inte ny, utan en motsvarande bestämmelse om uppvisande av ett straffregisterutdrag har varit i kraft även i tillståndsförfarandet. Nationella bestämmelser om behandling av personuppgifter som gäller fällande domar och överträdelser eller relaterade säkringsåtgärder ska uppfylla de förutsättningar som föreskrivs i artikel 10 i allmänna dataskyddsförordningen. Enligt den nämnda artikeln får behandling av personuppgifter som rör fällande domar i brottmål och överträdelser eller därmed sammanhängande säkerhetsåtgärder enligt artikel 6.1 endast utföras under kontroll av myndighet eller då behandling är tillåten enligt unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, där lämpliga skyddsåtgärder för de registrerades rättigheter och friheter fastställs. Det finns bestämmelser om den rättsliga grunden för att behandla personuppgifter i anknytning till fällande domar och brott i 7 § i dataskyddslagen. Enligt paragrafen är behandling av personuppgifter tillåten bland annat om behandlingen av uppgifter föreskrivs genom lag eller om behandlingen av uppgifter beror på en lagstadgad uppgift som direkt föreskrivits för den personuppgiftsansvarige. Paragrafen förutsätter att den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet genomför lämpliga och särskilda åtgärder för att trygga en registrerads rättigheter i enlighet med 6 § 2 mom. i dataskyddslagen.

I propositionen föreslås det att rätten att få uppgifter i 42 § 4 mom. i lagen om småbarnspedagogik utvidgas i fråga om de utgifter som tas ut av Tullen. Grundlagsutskottet har ansett att myndigheternas rätt att få och möjlighet att lämna ut uppgifter har kunnat gälla ”behövliga uppgifter” för ett visst syfte, om lagen ger en uttömmande förteckning över innehållet i uppgifterna. Om innehållet däremot inte anges i form av en förteckning, ska det i lagstiftningen ingå ett krav på att ”informationen är nödvändig” för ett visst syfte (se till exempel GrUU 17/2016 rd, s. 5–6). I 42 § 3 mom. i lagen om småbarnspedagogik har rätten att få uppgifter avgränsats till de nödvändiga uppgifter som behövs för att handlägga en ansökan om bedrivande av privat daghemsverksamhet eller utreda eller övervaka de allmänna villkoren för att bedriva privat småbarnspedagogik. Den föreslagna regleringen anses således vara enhetlig med grundlagsutskottets utlåtandep Praxis om rätten att få uppgifter.

12.5 Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

En betydelsefull fråga med tanke på propositionen är om regleringen i propositionen om att anförtro uppgiften att tillhandahålla småbarnspedagogiska tjänster till en privat serviceproducent uppfyller de krav som ställs i 124 § i grundlagen för att anförtro en förvaltningsuppgift till någon annan än en myndighet. Grundlagen fastställer inte på vilket sätt service inom småbarnspedagogik ska ordnas.

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock anförtros endast myndigheter. Med ordalydelsen i bestämmelsen hänvisar man till att skötseln av offentliga förvaltningsuppgifter i regel ska ankomma på myndigheter och att sådana uppgifter kan tilldelas andra än myndigheter endast i begränsad utsträckning. Med begreppet offentliga förvaltningsuppgifter avses i grundlagen en relativt vidsträckt helhet av förvaltningsuppgifter, som omfattar uppgifter som hänför sig till exempelvis beslutsfattande som påverkar enskilda personers rättigheter, skyldigheter och förmåner (RP 1/1998 rd, s. 179). Småbarnspedagogik som tillhandahålls av en privat aktör utgör skötsel av en offentlig förvaltningsuppgift, då den har en lagstadgad grund som anknyter till myndighetens uppgifter (jfr. Mäenpää 2017, s. 218). Det kan anses att ordnande av småbarnspedagogik, som omfattas av kommunens organiseringsansvar, av en privat serviceproducent handlar om skötsel av en offentlig förvaltningsuppgift som tillgodoser de sociala (19 § i grundlagen) och kulturella (16 § i grundlagen) grundläggande fri- och rättigheterna och att anförtro dessa åt en privat aktör genom lag.

Ett beslut om stöd och stödtjänster enligt 15 e § i lagen om småbarnspedagogik fattas av den kommun som ansvarar för småbarnspedagogiken oberoende av att småbarnspedagogiken för barnet ordnas i ett privat daghem. Således har de offentliga förvaltningsuppgifterna även avgränsats i fråga om privata serviceproducenter.

Som betydande utövning av offentlig makt har man betraktat till exempel rätt att använda maktmedel baserad på självständig prövning, påförande av disciplinära straff eller att rätt på något annat konkret sätt ingripa i en enskild persons grundläggande fri- och rättigheter (RP 1/1998 rd, s. 180, GrUU 28/2001 rd, s. 5—6, GrUU 18/2007 rd, s. 7). Lagen om grundläggande utbildning innehåller bestämmelser om disciplinära åtgärder och säkringsåtgärder i den grundläggande utbildningen, vilka kräver betydande utövning av offentlig makt i ställningen som tjänsteinnehavare. Enligt 118 § i grundlagen svarar en tjänsteman för att hans eller hennes ämbetsåtgärder är lagliga. Lagen om småbarnspedagogik innehåller inte bestämmelser om motsvarande åtgärder och uppgifterna för en lärare inom småbarnspedagogik innehåller med andra ord inte utövning av offentlig makt, såvida han eller hon inte tillhandahåller förskoleundervisning enligt lagen om grundläggande utbildning. Således har inga uppgifter som innehåller avsevärd offentlig maktutövning överförts till privata serviceproducenter av småbarnspedagogik, utan endast uppgifter som handlar om offentliga förvaltningsuppgifter eller uppgifter med sådana särdrag.

Utgångspunkten i 124 § i grundlagen är att offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros andra än myndigheter genom lag och att regleringen kring överföring av uppgifter ska vara tillräckligt exakt. I 9 § 2 mom. i kommunallagen (410/2015) konstateras å sin sida att kommunen dock kan anförtro offentliga förvaltningsuppgifter åt andra än myndigheter endast om det föreskrivs särskilt om det genom lag. De privata serviceproducenterna ansvarar för egen del för de uppgifter som hör till kommunernas lagstadgade skyldighet att ordna småbarnspedagogiken.

Detta krav uppfylls i och med de ändringar som gäller registreringsförfarandet och som görs i lagen om småbarnspedagogik. Kravet på att utfärda bestämmelser genom lag uppfylls dessutom i och med 5 § i lagen om småbarnspedagogik, vilken kan anses vara exakt. I lagen förutsätts det inte att offentliga sammanslutningar tillhandahåller alla småbarnspedagogiska tjänster. Kommunerna har dock en skyldighet att trygga en tillräcklig tillgång på service inom småbarnspedagogik.

Kravet på ändamålsenlighet i grundlagen leder till ett krav på att verksamheten på något sätt förbättrar de rådande förhållandena. Genom övergången från tillståndsförfarandet till registreringsförfarandet underlättas serviceanordnarnas administrativa arbete och minskas den ekonomiska risken. De privata daghemsaktörerna kompletterar den offentliga småbarnspedagogiken. I kommunerna utnyttjas privat småbarnspedagogik som en köpt tjänst, utifrån stöd för privat vård eller med en servicesedel. Privat småbarnspedagogik förbättrar familjernas valmöjligheter i fråga om barnens småbarnspedagogik, möjliggör mer omfattande småbarnspedagogiska tjänster och kan följaktligen anses förbättra de rådande förhållandena. Bedömningarna om förbättrad tillgång på tjänster talar för att kriteriet om ändamålsenlighet är uppfyllt. Genom att inkludera privat serviceproduktion som välplanerade helheter i serviceproduktionen är det möjligt att förbättra såväl tillgången på service som kvaliteten på denna på så sätt att befolkningens behov av service tillmötesgår bättre än för närvarande.

Utöver förutsättningen om att utfärda bestämmelser genom lag och om ändamålsenlighet är en ytterligare förutsättning för att anförtro en offentlig förvaltningsuppgift enligt 124 § i grundlagen att de grundläggande fri- och rättigheterna, rättsskyddet eller andra krav på god förvaltning inte äventyras av att uppgiften anförtros någon annan. Grundlagsutskottet har riktat uppmärksamhet bland annat på att en tillräcklig handlednings- och tillsynsmodell ska ha skapats för handledningen och tillsynen i fråga om en förvaltningsuppgift som överförs (GrUU 8/2014 rd). Den föreslagna regleringen innehåller flera sådana instrument med vilka kommunen och regionförvaltningsverken, Valvira och det kommunala kollegiala organet enligt 50 § eller en av organet förordnad tjänsteinnehavare leder och övervakar serviceproducenterna. De tillsynsmyndigheter för småbarnspedagogik som ordnas och tillhandahålls av en privat serviceproducent utgörs av regionförvaltningsverket samt Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. I 48 § i lagen om småbarnspedagogik förutsätts det att en privat serviceproducent ska utarbeta en plan för egenkontroll för att säkerställa att den småbarnspedagogiska verksamheten är tillbörlig. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan ge föreskrifter om innehållet, utarbetandet och uppföljningen av planen för egenkontroll. För att trygga rättsskyddet och god förvaltning tillämpas de allmänna förvaltningslagarna, såsom förvaltningslagen, på de privata serviceproducenternas verksamhet.

12.6 Lagstiftningsordning

Med stöd av vad som anförts ovan kan lagförslaget behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) rubriken för 42 § och 42 § 4 mom., 43 a § 1 mom. 3 punkten, 43 a § 2 och 3 mom., 44 §, rubriken för 44 a §, det inledande stycket i 44 a § 1 mom. och 44 a § 2–4 mom., 44 b och 44 c §, rubriken för 44 d §, det inledande stycket i 44 d § 1 mom. och 44 d § 2–4 mom., 45 § 2 och 3 mom., rubriken för 46 §, 46 § 1 mom., det inledande stycket i 46 § 2 mom., 46 § 2 mom. 1 och 4 punkten och 46 § 3 mom., 47 § 3 mom., 49 §, 51 § 2 mom., 58 § 1 mom., rubriken för 59 § och 59 § 1 och 4 mom. samt rubriken för 63 § och 63 § 1 mom.,

av dem rubriken för 42 § och 42 § 4 mom. sådana de lyder i lag 189/2024, 43 a § 1 mom. 3 punkten, 43 a § 2 och 3 mom., 44 §, rubriken för 44 a §, det inledande stycket i 44 a § 1 mom. och 44 a § 2–4 mom., 44 b och 44 c §, rubriken för 44 d §, det inledande stycket i 44 d § 1 mom. och 44 d § 2–4 mom., 45 § 2 och 3 mom., 46 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 47 § 3 mom., 49 §, 51 § 2 mom., 58 § 1 mom., rubriken för 59 §, 59 § 1 och 4 mom. samt rubriken för 63 § och 63 § 1 mom. sådana de lyder i lag 326/2022 samt rubriken för 46 § och 46 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 189/2024 och

fogas till 44 d §, sådan den lyder i lag 326/2022, ett nytt 5 mom. och till 45 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 326/2022, ett nytt 4 mom. som följer:

42 §

Rätt att få uppgifter

Regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har på begäran, trots sekretessbestämmelserna och avgiftsfritt, rätt att av andra myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som tas ut av Tullen och om den sökandes verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för behandlingen av ansökningar som gäller bedrivande av privat daghemsverksamhet eller för utredning och tillsyn i fråga om uppfyllandet av de allmänna villkoren enligt 43 a § för bedrivande av privat småbarnspedagogik.

43 a §

Allmänna villkor för bedrivande av privat småbarnspedagogik

En serviceproducent ska under hela sin verksamhet uppfylla följande allmänna villkor:

3) serviceproducenten får inte ha skatteskulder eller andra offentliga skulder som är föremål för utsökning eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett medellöshetsintyg, och inte heller ha andra sådana försummade skyldigheter avseende skatter eller lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller

avgifter som tas ut av Tullen, eller andra skulder som med avseende på serviceproducentens betalningsförmåga inte är obetydliga, vilka äventyrar serviceproducentens tillförlitlighet.

Om det sker förändringar i de omständigheter som avses i 1 mom. 1 eller 3 punkten, ska serviceproducenten utan dröjsmål göra en skriftlig anmälan om dem. I fråga om daghemsverksamhet ska anmälan göras till registreringsmyndigheten och i fråga om familjedagvård ska anmälan göras till det kollegiala kommunala organet i den kommun där tjänsterna tillhandahålls.

Vad som i 43 § och i 1 mom. föreskrivs om serviceproducenten, gäller även den som på grundval av äganderätt, avtal eller andra arrangemang utövar bestämmande inflytande för serviceproducentens räkning. Om privat småbarnspedagogik bedrivs av en juridisk person och dennes på äganderätt, avtal eller andra arrangemang grundade beslutanderätt överförs på någon annan, ska verksamhetsutövaren inom två veckor från det att beslutanderätten överfördes underrätta registreringsmyndigheten om saken.

44 §

Rätt att bedriva privat daghemsverksamhet

Privat daghemsverksamhet får bedrivas endast av en sådan serviceproducent om vilken uppgifter, och uppgifter om serviceproducentens verksamhetsställen, har förts in i det i 46 § avsedda riksomfattande register över serviceproducenter som förs av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken.

Med avvikelse från 1 mom. får en ny serviceproducent inleda sin verksamhet när serviceproducenten har ansetts uppfylla de allmänna villkor som avses i 43 a §, dess verksamhetsställe har inspekterats i enlighet med 44 b § och kommunen har lämnat en inspektionsberättelse över den genomförda inspektionen, och inga brister har upptäckts vid inspektionen.

44 a §

Uppgifter som ska lämnas för registreringen

Serviceproducenten ska lämna de uppgifter som behövs för registreringen till registreringsmyndigheten via den elektroniska tjänsten. Av en registreringsansökan som gäller bedrivande av daghemsverksamhet ska framgå

Det kollegiala kommunala organet eller en av organet förordnad tjänsteinnehavare ska ge serviceproducenten handledning och rådgivning för att göra en ansökan.

Serviceproducenten ska ansöka om ändring av registreringen om det sker väsentliga förändringar i de omständigheter som avses i 1 mom. 1–4 punkten. Av en ansökan som gäller ändring av registreringen ska framgå de uppgifter som föreskrivs i 1 mom. till den del de behövs för att avgöra ändringsansökan. Ändringen får inte genomföras förrän den har registrerats. Om ändringen gäller inrättande av ett nytt verksamhetsställe får verksamheten inledas när verksamhetsstället har inspekterats i enlighet med 44 b § och kommunen har lämnat en inspektionsberättelse över den genomförda inspektionen, och inga brister har upptäckts vid inspektionen.

Närmare bestämmelser om hur ansökan ska göras, innehållet i ansökan och de handlingar som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

44 b §

Inspektion av daghemmets verksamhetsställe

Registreringsmyndigheten ska när den har fått en ansökan om registrering och i fråga om nya serviceproducenter när den har kontrollerat de allmänna villkor som avses i 43 a § begära att det kollegiala kommunala organet inspekterar verksamhetsstället för småbarnspedagogiken för att säkerställa att verksamhetsmiljön lämpar sig för det planerade anordnandet av småbarnspedagogik och uppfyller i lag föreskrivna krav. För utförandet av inspektionen ska organet få en kopia av serviceproducentens ansökan av registreringsmyndigheten. Organet ska utföra inspektionen av verksamhetsstället omedelbart efter att ha fått begäran.

I samband med inspektionen ska den som gjort ansökan för organet visa upp en plan för egenkontroll enligt 48 § samt ett i 4 § 2 mom. i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) avsett straffregisterutdrag i fråga om dem som arbetar med barnen och inte hör till personalen i arbetsavtalsförhållande.

I samband med inspektionen ska kommunens kollegiala organ vid behov begära utlåtande av räddnings-, byggnadstillsyns- och hälsoskyddsmyndigheterna. När organet fått utlåtandena ska det utan dröjsmål sammanställa en inspektionsberättelse till registreringsmyndigheten över inspektionen och de utlåtanden som organet har fått av andra myndigheter. Organet ska i inspektionsberättelsen anteckna uppgift om att en plan för egenkontroll och ett straffregisterutdrag visats upp. Kommunens kollegiala organ ska foga de myndighetsutlåtanden det erhållit till sin inspektionsberättelse. När inspektionsberättelsen är klar ska kommunens kollegiala organ utan dröjsmål delge serviceproducenten inspektionsberättelsen. Vid inspektioner iakttas i övrigt det som föreskrivs i 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

44 c §

Avslutande av verksamheten

Serviceproducenten ska utan dröjsmål göra en skriftlig anmälan till registreringsmyndigheten om verksamhetens upphörande.

Registreringsmyndigheten ska sända anmälan om verksamhetens upphörande för kännedom till det kollegiala kommunala organet eller till en av organet förordnad tjänsteinnehavare i den kommun där verksamhetsstället finns.

44 d §

Återkallande av registrering

Registreringsmyndigheten ska efter att ha hört serviceproducenten återkalla serviceproducentens eller dess verksamhetsställes registrering, om

Registreringsmyndigheten ska före återkallandet av registreringen ge serviceproducenten tillfälle att inom en skälig tid som registreringsmyndigheten fastställt avhjälpa de brister som avses i 1 mom.

Serviceproducentens registrering ska återkallas också om serviceproducenten gör en skriftlig anmälan om verksamhetens upphörande till registreringsmyndigheten. Registreringsmyndigheten kan dessutom återkalla serviceproducentens registrering, om daghemsverksamhet inte har bedrivits på två år och serviceproducenten inte har gjort en anmälan om verksamhetens upphörande.

Beslut om återkallande av registrering fattas av registreringsmyndigheten. Registreringsmyndigheten ska sända beslutet om återkallande av registreringen för kännedom

till det kollegiala kommunala organet eller till en av organet förordnad tjänsteinnehavare i den kommun där verksamhetsstället finns.

Personuppgifter som gäller serviceproducenten ska avföras ur registret inom ett år från utgången av det kalenderår då serviceproducenten anmäler att verksamheten upphör eller inom ett år från utgången av det kalenderår då daghemsverksamhetens registrering återkallas i situationer som avses i 1–3 mom.

45 §

Utseende av daghemsföreståndare och ansvarig person för familjedagvård

En privat serviceproducent ska utan dröjsmål lämna in en skriftlig anmälan om byte av daghemsföreståndare eller ändring av daghemsföreståndarens kontaktuppgifter till registreringsmyndigheten. Registreringsmyndigheten delger kommunens kollegiala organ ändringen. En privat serviceproducent ska utan dröjsmål till det kollegiala kommunala organ som mottagit en anmälan enligt 44 e § lämna in en skriftlig anmälan om byte av ansvarig person för familjedagvård eller ändring av den ansvariga personens kontaktuppgifter.

Anmälan ska innehålla daghemsföreståndarens eller den för familjedagvården ansvariga personens namn, personbeteckning, kontaktuppgifter, utbildning, arbetserfarenhet samt uppgift på verksamhetsstället.

Registreringsmyndigheten fattar beslut om ändring av uppgifterna om daghemsföreståndaren.

46 §

Införande av uppgifter i registret

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken för ett register över serviceproducenter (Soteri) för registrering, tillsyn och statistikföring som gäller privat daghemsverksamhet. Registreringsmyndigheten ska registrera serviceproducenten och serviceproducentens verksamhetsställen, om de uppfyller villkoren i denna lag. Registreringsmyndigheten fattar beslut om registrering av daghemsverksamhet, ändring av registreringen eller avslag på dessa.

I registret över serviceproducenter införs

1) de uppgifter som avses i 44 a § 1 mom., 44 c §, 44 d § och 45 § 2 mom.,

4) övriga uppgifter än de som avses i 1–3 punkten som behövs för registrering och statistikföring och som inte innehåller sådana uppgifter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

En serviceproducent ska hålla de i 44 a § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten avsedda kontaktuppgifter som införs i registret uppdaterade och meddela om förändringar i dem via den elektroniska tjänsten. Registreringsmyndigheten svarar för de uppgifter som den fört in i registret och för att utlämnandet av dem är förenligt med lag. Tillsynsmyndigheten får använda registeruppgifterna i den omfattning dess uppdrag kräver det.

47 §

Offentliggörande och utlämnande av registeruppgifter

Uppgifter om serviceproducenter som upphört med sin i denna lag avsedda verksamhet får publiceras och lämnas ut i en offentlig informationstjänst i högst tolv månader efter det att registreringsmyndigheten har tagit emot anmälan om att verksamheten upphör eller efter det att registreringsmyndigheten har återkallat serviceproducentens registrering.

49 §

Förseelse som gäller småbarnspedagogisk verksamhet

Den som ordnar eller tillhandahåller privat småbarnspedagogik och som uppsåtligen

- 1) försummar att ansöka om registrering enligt 44 § eller göra en anmälan enligt 44 e §,
- 2) ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik trots avslag på registreringsansökan eller trots att registreringen har återkallats med stöd av 44 d §, eller
- 3) ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik eller förskoleundervisning i strid med ett sådant föreläggande eller förbud som avses i 58 §,

ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för *förseelse som gäller småbarnspedagogisk verksamhet* dömas till böter.

Innan åtal väcks ska åklagaren ge det kollegiala kommunala organet tillfälle att yttra sig.

51 §

Statligt styrsystem

Den regionala planeringen, styrningen och övervakningen av småbarnspedagogiken samt registreringsmyndighetens uppgifter hör till regionförvaltningsverket.

58 §

Föreläggande

Om det upptäcks brister eller andra missförhållanden som äventyrar klientsäkerheten när småbarnspedagogik ordnas eller tillhandahålls eller om verksamheten i övrigt strider mot denna lag, får tillsynsmyndigheten meddela ett föreläggande om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas. När föreläggandet meddelas ska det utsättas en tid inom vilken behövliga åtgärder ska vidtas. Om klientsäkerheten så kräver, får det bestämmas att verksamheten omedelbart ska avbrytas eller användningen av ett verksamhetsställe eller en del av det eller av en anordning omedelbart förbjudas. Om serviceproducenten inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet, har låtit bli att ansöka om registrering, har inlett verksamheten före den inspektion som avses i 44 b §, registreringsansökan har avslagits eller registreringen har återkallats och serviceproducenten trots det bedriver privat daghemsverksamhet ska det bestämmas att verksamhetsstället ska stängas omedelbart.

59 §

Myndighetssamarbete

Tillsynsmyndigheterna och registreringsmyndigheten ska samarbeta när de fullgör de uppgifter som anges i denna lag.

Om en tillsynsmyndighet som avses i 52 § får kännedom om att det i en serviceproducents verksamhet finns sådana brister som avses i 44 d § och som utgör grund för återkallande av registreringen, ska tillsynsmyndigheten underrätta registreringsmyndigheten om detta. Innan registreringsmyndigheten fattar beslut om återkallande av registreringen kan den begära utlåtande av tillsynsmyndigheten.

63 §

Sökande av ändring i registrerings- och tillsynsmyndigheternas beslut

Vid sökande av ändring i ett beslut av registreringsmyndigheten eller av en tillsynsmyndighet tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Privata serviceproducenter som är införda i registret över serviceproducenter vid ikraftträdandet av denna lag får fortsätta sin verksamhet efter ikraftträdandet. Registreringsmyndigheten ska inom tre år från ikraftträdandet av denna lag på tjänstens vägnar och utan avgift ändra tillstånd som beviljats och registreringar som gjorts för serviceproducenter till registreringar enligt denna lag.

Helsingfors den 22 maj 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Undervisningsminister Anders Adlercreutz

Lag

om ändring av lagen om småbarnspedagogik

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om småbarnspedagogik (540/2018) rubriken för 42 § och 42 § 4 mom., 43 a § 1 mom. 3 punkten, 43 a § 2 och 3 mom., 44 §, rubriken för 44 a §, det inledande stycket i 44 a § 1 mom. och 44 a § 2–4 mom., 44 b och 44 c §, rubriken för 44 d §, det inledande stycket i 44 d § 1 mom. och 44 d § 2–4 mom., 45 § 2 och 3 mom., rubriken för 46 §, 46 § 1 mom., det inledande stycket i 46 § 2 mom., 46 § 2 mom. 1 och 4 punkten och 46 § 3 mom., 47 § 3 mom., 49 §, 51 § 2 mom., 58 § 1 mom., rubriken för 59 § och 59 § 1 och 4 mom. samt rubriken för 63 § och 63 § 1 mom.,

av dem rubriken för 42 § och 42 § 4 mom. sådana de lyder i lag 189/2024, 43 a § 1 mom. 3 punkten, 43 a § 2 och 3 mom., 44 §, rubriken för 44 a §, det inledande stycket i 44 a § 1 mom. och 44 a § 2–4 mom., 44 b och 44 c §, rubriken för 44 d §, det inledande stycket i 44 d § 1 mom. och 44 d § 2–4 mom., 45 § 2 och 3 mom., 46 § 2 mom. 1 och 4 punkten, 47 § 3 mom., 49 §, 51 § 2 mom., 58 § 1 mom., rubriken för 59 §, 59 § 1 och 4 mom. samt rubriken för 63 § och 63 § 1 mom. sådana de lyder i lag 326/2022 samt rubriken för 46 § och 46 § 1 och 3 mom. sådana de lyder i lag 189/2024 och

fogas till 44 d §, sådan den lyder i lag 326/2022, ett nytt 5 mom. och till 45 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 326/2022, ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

42 §

42 §

*Rätt att få uppgifter för planering,
utvärdering, tillsyn och tillståndsförfarande*

Rätt att få uppgifter

Regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har på begäran, trots sekretessbestämmelserna och avgiftsfritt, rätt att av andra myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter och lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter och om den sökandes verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för behandlingen av ansökningar om tillstånd som gäller bedrivande av privat daghemsverksamhet eller för utredning och

Regionförvaltningsverken och Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården har på begäran, trots sekretessbestämmelserna och avgiftsfritt, rätt att av andra myndigheter och av andra som sköter offentliga uppdrag få sådana uppgifter om fullgörandet av registrerings-, anmälnings- och betalningsskyldigheter i anslutning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter *eller avgifter som tas ut av Tullen* och om den sökandes verksamhet, ekonomi och kopplingar som är nödvändiga för behandlingen av ansökningar som gäller bedrivande av privat daghemsverksamhet eller för utredning och

Gällande lydelse

tillsyn i fråga om uppfyllandet av de allmänna villkoren enligt 43 a § för bedrivande av privat småbarnspedagogik. (19.4.2024/189)

43 a §

Allmänna villkor för bedrivande av privat småbarnspedagogik

En serviceproducent ska under hela sin verksamhet uppfylla följande allmänna villkor:

3) serviceproducenten får inte ha skatteskulder eller andra offentliga skulder som är föremål för utsökning eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett medellöshetsintyg och inte heller ha andra sådana försummade skyldigheter avseende skatter eller lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter, eller utsökningsskulder som med avseende på betalningsförmågan inte är obetydliga, vilka äventyrar serviceproducentens tillförlitlighet.

Om det sker förändringar i de omständigheter som avses i 1 mom. 1 och 3 punkten, ska serviceproducenten utan dröjsmål göra en skriftlig anmälan om förändringen. I fråga om daghemsverksamhet ska anmälan göras till tillståndsmyndigheten och i fråga om familjedagvård ska anmälan göras till det kollegiala kommunala organet i den kommun där tjänsterna tillhandahålls.

Vad som i 43 § och i 1 mom. föreskrivs om serviceproducenten, gäller även den som på grundval av äganderätt, avtal eller andra arrangemang utövar bestämmande inflytande för serviceproducentens räkning. Om tillstånd har beviljats en juridisk person och dennes på äganderätt, avtal eller andra arrangemang grundade beslutanderätt överförs på någon annan, ska tillståndshavaren inom två veckor från överförandet underrätta tillståndsmyndigheten om saken.

Föreslagen lydelse

tillsyn i fråga om uppfyllandet av de allmänna villkoren enligt 43 a § för bedrivande av privat småbarnspedagogik.

43 a §

Allmänna villkor för bedrivande av privat småbarnspedagogik

En serviceproducent ska under hela sin verksamhet uppfylla följande allmänna villkor:

3) serviceproducenten får inte ha skatteskulder eller andra offentliga skulder som är föremål för utsökning eller skulder som har återsänts från utsökningen med ett medellöshetsintyg, och inte heller ha andra sådana försummade skyldigheter avseende skatter eller lagstadgade pensionsförsäkrings-, olycksfallsförsäkrings- eller arbetslöshetsförsäkringsavgifter eller avgifter som tas ut av Tullen, eller andra skulder som med avseende på serviceproducentens betalningsförmåga inte är obetydliga, vilka äventyrar serviceproducentens tillförlitlighet.

Om det sker förändringar i de omständigheter som avses i 1 mom. 1 eller 3 punkten, ska serviceproducenten utan dröjsmål göra en skriftlig anmälan om dem. I fråga om daghemsverksamhet ska anmälan göras till registreringsmyndigheten och i fråga om familjedagvård ska anmälan göras till det kollegiala kommunala organet i den kommun där tjänsterna tillhandahålls.

Vad som i 43 § och i 1 mom. föreskrivs om serviceproducenten, gäller även den som på grundval av äganderätt, avtal eller andra arrangemang utövar bestämmande inflytande för serviceproducentens räkning. Om privat småbarnspedagogik bedrivs av en juridisk person och dennes på äganderätt, avtal eller andra arrangemang grundade beslutanderätt överförs på någon annan, ska verksamhetsutövaren inom två veckor från det att beslutanderätten överfördes underrätta registreringsmyndigheten om saken.

Gällande lydelse

44 §

Tillstånd att bedriva privat daghemsverksamhet

Privata serviceproducenter som ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik ska innan verksamheten inleds ha tillstånd att bedriva daghemsverksamhet. Tillstånd beviljas på ansökan av regionförvaltningsverket.

I tillståndet bestäms det om

- 1) de kommuner inom vars område daghemsverksamheten bedrivs,
- 2) de verksamhetsställen där daghemsverksamheten bedrivs,
- 3) antalet platser inom småbarnspedagogiken vid varje verksamhetsställe,
- 4) anordnandet av småbarnspedagogik enligt 13 §.

Tillstånd enligt denna lag och rättigheter som ingår i tillståndet får inte säljas eller på annat sätt överlåtas helt eller delvis till någon annan.

44 a §

Ansökan om tillstånd

Av en ansökan om tillstånd att bedriva daghemsverksamhet ska framgå:

Det kollegiala kommunala organet eller en av organet förordnad tjänsteinnehavare ska ge serviceproducenten handledning och rådgivning för ansökan om tillstånd.

När tillståndsmyndigheten har fått tillståndsansökan ska den begära att det kollegiala kommunala organet inspekterar verksamhetsstället för småbarnspedagogiken för att säkerställa att verksamhetsmiljön lämpar sig för det planerade anordnandet av småbarnspedagogik och uppfyller i lag

Föreslagen lydelse

44 §

Rätt att bedriva privat daghemsverksamhet

Privat daghemsverksamhet får bedrivas endast av en sådan serviceproducent om vilken uppgifter, och uppgifter om serviceproducentens verksamhetsställen, har förts in i det i 46 § avsedda riksomfattande register över serviceproducenter som förs av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken.

Med avvikelse från 1 mom. får en ny serviceproducent inleda sin verksamhet när serviceproducenten har ansetts uppfylla de allmänna villkor som avses i 43 a §, dess verksamhetsställe har inspekterats i enlighet med 44 b § och kommunen har lämnat en inspektionsberättelse över den genomförda inspektionen, och inga brister har upptäckts vid inspektionen.

44 a §

Uppgifter som ska lämnas för registreringen

Serviceproducenten ska lämna de uppgifter som behövs för registreringen till registreringsmyndigheten via den elektroniska tjänsten. Av en registreringsansökan som gäller bedrivande av daghemsverksamhet ska framgå:

Det kollegiala kommunala organet eller en av organet förordnad tjänsteinnehavare ska ge serviceproducenten handledning och rådgivning för att göra en ansökan.

Serviceproducenten ska ansöka om ändring av registreringen om det sker väsentliga förändringar i de omständigheter som avses i 1 mom. 1–4 punkten. Av en ansökan som gäller ändring av registreringen ska framgå de uppgifter som föreskrivs i 1 mom. till den del de behövs för att avgöra ändringsansökan.

Gällande lydelse

föreskrivna krav. För utförandet av inspektionen ska organet få en kopia av serviceproducentens tillståndsansökan av tillståndsmyndigheten. Organet ska utföra inspektionen av verksamhetsstället omedelbart efter att ha fått begäran. I samband med inspektionen ska den som ansöker om tillstånd för organet visa upp en plan för egenkontroll enligt 48 § samt ett utdrag ur straffregistret (straffregisterutdrag) enligt 4 § 2 mom. i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) i fråga om dem som arbetar med barnen och inte hör till personalen i arbetsavtalsförhållande. Organet kan vid behov begära utlåtande av räddnings-, byggnadstillsyns- och hälsoskyddsmyndigheterna. När organet fått utlåtandena ska det utan dröjsmål sammanställa ett utlåtande till tillståndsmyndigheten över inspektionen och de utlåtanden som organet har fått av andra myndigheter. Organet ska i utlåtandet anteckna uppgift om att en plan för egenkontroll och ett straffregisterutdrag visats upp. Det ska bifoga de inkomna myndighetsutlåtandena som bilaga till sitt utlåtande. Vid inspektioner iakttas i övrigt det som föreskrivs i 39 § i förvaltningslagen.

Närmare bestämmelser om hur ansökan om tillstånd ska göras, innehållet i ansökan och de handlingar som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

44 b §

Beviljande av tillstånd

Tillstånd att bedriva privat daghemsverksamhet beviljas tills vidare, om serviceproducenten och dess verksamhetsställen uppfyller de villkor för bedrivande av daghemsverksamhet som anges i denna lag.

Föreslagen lydelse

Ändringen får inte genomföras förrän den har registrerats. Om ändringen gäller inrättande av ett nytt verksamhetsställe får verksamheten inledas när verksamhetsstället har inspekterats i enlighet med 44 b § och kommunen har lämnat en inspektionsberättelse över den genomförda inspektionen, och inga brister har upptäckts vid inspektionen.

Närmare bestämmelser om hur ansökan ska göras, innehållet i ansökan och de handlingar som ska fogas till ansökan får utfärdas genom förordning av undervisnings- och kulturministeriet.

44 b §

Inspektion av daghemmets verksamhetsställe

Registreringsmyndigheten ska när den har fått en ansökan om registrering och i fråga om nya serviceproducenter när den har kontrollerat de allmänna villkor som avses i 43 a § begära att det kollegiala kommunala organet inspekterar verksamhetsstället för småbarnspedagogiken för att säkerställa att verksamhetsmiljön lämpar sig för det planerade anordnandet av

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

småbarnspedagogik och uppfyller i lag föreskrivna krav. För utförandet av inspektionen ska organet få en kopia av serviceproducentens ansökan av registreringsmyndigheten. Organet ska utföra inspektionen av verksamhetsstället omedelbart efter att ha fått begäran.

I samband med inspektionen ska den som gjort ansökan för organet visa upp en plan för egenkontroll enligt 48 § samt ett i 4 § 2 mom. i lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002) avsett straffregisterutdrag i fråga om dem som arbetar med barnen och inte hör till personalen i arbetsavtalsförhållande.

I samband med inspektionen ska kommunens kollegiala organ vid behov begära utlåtande av räddnings-, byggnadstillsyns- och hälsoskyddsmyndigheterna. När organet fått utlåtandena ska det utan dröjsmål sammanställa en inspektionsberättelse till registreringsmyndigheten över inspektionen och de utlåtanden som organet har fått av andra myndigheter. Organet ska i inspektionsberättelsen anteckna uppgift om att en plan för egenkontroll och ett straffregisterutdrag visats upp. Kommunens kollegiala organ ska foga de myndighetsutlåtanden det erhållit till sin inspektionsberättelse. När inspektionsberättelsen är klar ska kommunens kollegiala organ utan dröjsmål delge serviceproducenten inspektionsberättelsen. Vid inspektioner iakttas i övrigt det som föreskrivs i 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

44 c §

Ändring av tillstånd eller avslutande av verksamhet

Tillståndshavaren ska ansöka om ändring av tillståndet, om det sker förändringar i de omständigheter som avses i 44 § 2 mom. eller om tillståndshavaren på annat sätt väsentligt ändrar arten eller omfattningen av sin

44 c §

Avslutande av verksamheten

Serviceproducenten ska utan dröjsmål göra en skriftlig anmälan till registreringsmyndigheten om verksamhetens upphörande.

Registreringsmyndigheten ska sända anmälan om verksamhetens upphörande för

Gällande lydelse

verksamhet så att det beviljade tillståndet inte längre täcker den ändrade verksamheten.

En ansökan om ändring av tillståndet ska innehålla de uppgifter som anges i 44 a § 1 mom. till den del de behövs för att avgöra ansökan. I fråga om inspektion av ett nytt verksamhetsställe tillämpas det som i 44 a § 3 mom. föreskrivs om inspektion vid ansökan om tillstånd. Ändringen får inte genomföras förrän tillståndsmyndigheten har godkänt ansökan om ändring av tillståndet.

En serviceproducent ska utan dröjsmål göra en skriftlig anmälan till tillståndsmyndigheten om verksamhetens upphörande. Tillståndsmyndigheten ska sända anmälan om verksamhetens upphörande för kännedom till det kollegiala kommunala organet eller till en av organet förordnad tjänsteinnehavare i den kommun där daghemmet finns.

44 d §

Återkallelse av tillstånd

Tillståndsmyndigheten kan efter att ha hört serviceproducenten återkalla ett tillstånd helt eller delvis, om

Tillståndsmyndigheten ska innan ett tillstånd återkallas ge serviceproducenten tillfälle att inom en skälig tid som tillståndsmyndigheten fastställt avhjälpa de brister som avses i 1 mom.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. kan tillståndsmyndigheten återkalla ett tillstånd för en serviceproducent, om daghemsverksamheten inte har bedrivits på två år och serviceproducenten inte i enlighet med 44 c § 3 mom. har anmält att verksamheten har upphört.

Tillståndsmyndigheten ska sända beslutet om återkallande av tillstånd för kännedom till det kollegiala kommunala organet eller till en

Föreslagen lydelse

kännedom till det kollegiala kommunala organet eller till en av organet förordnad tjänsteinnehavare i den kommun där verksamhetsstället finns.

44 d §

Återkallande av registrering

Registreringsmyndigheten ska efter att ha hört serviceproducenten återkalla serviceproducentens eller dess verksamhetsställes registrering, om

Registreringsmyndigheten ska före återkallandet av registreringen ge serviceproducenten tillfälle att inom en skälig tid som registreringsmyndigheten fastställt avhjälpa de brister som avses i 1 mom.

Serviceproducentens registrering ska återkallas också om serviceproducenten gör en skriftlig anmälan om verksamhetens upphörande till registreringsmyndigheten. Registreringsmyndigheten kan dessutom återkalla serviceproducentens registrering, om daghemsverksamhet inte har bedrivits på två år och serviceproducenten inte har gjort en anmälan om verksamhetens upphörande.

Beslut om återkallande av registrering fattas av registreringsmyndigheten. Registreringsmyndigheten ska sända beslutet om återkallande av registreringen för kännedom till det kollegiala kommunala organet eller till en av organet förordnad

Gällande lydelse

av organet förordnad tjänsteinnehavare i den kommun där daghemmet finns.

45 §

Utseende av daghemsföreståndare och ansvarig person för familjedagvård

En privat serviceproducent ska utan dröjsmål lämna in en skriftlig anmälan om byte av daghemsföreståndare eller ändring av kontaktuppgifterna till det regionförvaltningsverk som beviljat det i 44 § avsedda tillståndet. En privat serviceproducent ska utan dröjsmål till det i 44 e § avsedda kollegiala kommunala organ som mottagit anmälan lämna in en skriftlig anmälan om byte av ansvarig person för familjedagvård eller ändring av kontaktuppgifterna.

Anmälan ska innehålla daghemsföreståndarens eller den för familjedagvården ansvariga personens namn, personbeteckning, kontaktuppgifter, utbildning, arbetserfarenhet samt uppgift på verksamhetsstället. *Tillståndsmyndigheten fattar beslut om byte av daghemsföreståndare.*

46 §

Lämnande av uppgifter och registrering av dem

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken ska för handläggningen av de tillståndsärenden

Föreslagen lydelse

tjänsteinnehavare i den kommun där verksamhetsstället finns.

Personuppgifter som gäller serviceproducenten ska avföras ur registret inom ett år från utgången av det kalenderår då serviceproducenten anmäler att verksamheten upphör eller inom ett år från utgången av det kalenderår då daghemsverksamhetens registrering återkallas i situationer som avses i 1–3 mom.

45 §

Utseende av daghemsföreståndare och ansvarig person för familjedagvård

En privat serviceproducent ska utan dröjsmål lämna in en skriftlig anmälan om byte av daghemsföreståndare eller ändring av daghemsföreståndarens kontaktuppgifter till *registreringsmyndigheten.*

Registreringsmyndigheten delger kommunens kollegiala organ ändringen. En privat serviceproducent ska utan dröjsmål till det *kollegiala kommunala organ som mottagit en anmälan enligt 44 e §* lämna in en skriftlig anmälan om byte av ansvarig person för familjedagvård eller ändring av den ansvariga personens kontaktuppgifter.

Anmälan ska innehålla daghemsföreståndarens eller den för familjedagvården ansvariga personens namn, personbeteckning, kontaktuppgifter, utbildning, arbetserfarenhet samt uppgift på verksamhetsstället.

Registreringsmyndigheten fattar beslut om ändring av uppgifterna om daghemsföreståndaren.

46 §

Införande av uppgifter i registret

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården och regionförvaltningsverken *för ett register över serviceproducenter (Soteri)*

Gällande lydelse

som avses i 44 § samt för tillsyn och statistikföring som gäller privat daghemsverksamhet driva ett riksomfattande informationssystem (register över tjänsteproducenter). En serviceproducent ska för tillståndshandläggningen och registreringen lämna in uppgifterna till tillståndsmyndigheten via myndighetens elektroniska tjänst. Om tillståndsmyndigheten beviljar tillstånd för daghemsverksamhet, ska den registrera serviceproducenten och dennes verksamhetsställen. Uppgifterna om en serviceproducent ska avföras ur registret inom ett år från utgången av det kalenderår under vilket serviceproducenten anmäler att verksamheten upphört eller under vilket ett tillstånd att bedriva daghemsverksamhet återkallas i en situation som avses i 44 d §.

I fråga om daghem registreras

1) de uppgifter som avses i 44 a § 1 mom., 44 c § 3 mom., 44 d § och 45 § 2 mom.,

4) övriga uppgifter som behövs för handläggning och för statistikföring av tillståndsärenden och som inte innehåller sådana uppgifter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning)

En serviceproducent ska hålla de i 44 a § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten avsedda kontaktuppgifter som införs i registret uppdaterade och meddela om förändringar i dem via den elektroniska tjänsten. Tillståndsmyndigheten svarar för de uppgifter som den fört in i registret och för att utlämnandet av dem är förenligt med lag. Tillsynsmyndigheten får använda registeruppgifterna i den omfattning dess uppdrag kräver det.

Föreslagen lydelse

för registrering, tillsyn och statistikföring som gäller privat daghemsverksamhet. Registreringsmyndigheten ska registrera serviceproducenten och serviceproducentens verksamhetsställen, om de uppfyller villkoren i denna lag. Registreringsmyndigheten fattar beslut om registrering av daghemsverksamhet, ändring av registreringen eller avslag på dessa.

I registret över serviceproducenter införs

1) de uppgifter som avses i 44 a § 1 mom., 44 c §, 44 d § och 45 § 2 mom.,

4) övriga uppgifter än de som avses i 1–3 punkten som behövs för registrering och statistikföring och som inte innehåller sådana uppgifter som avses i artikel 9 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning).

En serviceproducent ska hålla de i 44 a § 1 mom. 1, 2 och 5 punkten avsedda kontaktuppgifter som införs i registret uppdaterade och meddela om förändringar i dem via den elektroniska tjänsten. Registreringsmyndigheten svarar för de uppgifter som den fört in i registret och för att utlämnandet av dem är förenligt med lag. Tillsynsmyndigheten får använda registeruppgifterna i den omfattning dess uppdrag kräver det.

Gällande lydelse

47 §

*Offentliggörande och utlämnande av
registeruppgifter*

Uppgifter om serviceproducenter som upphört med sin i denna lag avsedda verksamhet får publiceras och lämnas ut i en offentlig informationstjänst i högst tolv månader efter det att tillståndsmyndigheten har tagit emot anmälan om att verksamheten upphör eller från det att tillståndsmyndigheten har återkallat serviceproducentens tillstånd.

49 §

*Förseelse som gäller småbarnspedagogisk
verksamhet*

Den som ordnar eller tillhandahåller privat småbarnspedagogik och som uppsåtligen underlåter att ansöka om tillstånd enligt 44 § eller göra en anmälan enligt 44 e §, ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik trots avslag på tillståndsansökan eller trots att tillståndet återkallats med stöd av 44 d §, eller ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik eller förskoleundervisning i strid med ett sådant föreläggande eller förbud som avses i 58 § ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för förseelse som gäller småbarnspedagogisk verksamhet dömas till böter. Innan åtal väcks ska åklagaren ge det kollegiala kommunala organet tillfälle att yttra sig.

51 §

Statligt styrsystem

Föreslagen lydelse

47 §

*Offentliggörande och utlämnande av
registeruppgifter*

Uppgifter om serviceproducenter som upphört med sin i denna lag avsedda verksamhet får publiceras och lämnas ut i en offentlig informationstjänst i högst tolv månader efter det att *registreringsmyndigheten* har tagit emot anmälan om att verksamheten upphör eller efter det att *registreringsmyndigheten* har återkallat serviceproducentens registrering.

49 §

*Förseelse som gäller småbarnspedagogisk
verksamhet*

Den som ordnar eller tillhandahåller privat småbarnspedagogik och som uppsåtligen
1) försummar att ansöka om registrering enligt 44 § eller göra en anmälan enligt 44 e §,
2) ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik trots avslag på registreringsansökan eller trots att registreringen har återkallats med stöd av 44 d §, eller
3) ordnar eller tillhandahåller småbarnspedagogik eller förskoleundervisning i strid med ett sådant föreläggande eller förbud som avses i 58 §, ska, om inte strängare straff för gärningen föreskrivs någon annanstans i lag, för förseelse som gäller småbarnspedagogisk verksamhet dömas till böter.
Innan åtal väcks ska åklagaren ge det kollegiala kommunala organet tillfälle att yttra sig.

51 §

Statligt styrsystem

Gällande lydelse

Den regionala planeringen, styrningen och tillsynen av småbarnspedagogiken samt uppgifterna som riksomfattande tillståndsmyndighet ankommer på regionförvaltningsverket.

58 §

Föreläggande

Om det upptäcks brister eller andra missförhållanden som äventyrar klientsäkerheten när småbarnspedagogik ordnas eller tillhandahålls eller om verksamheten i övrigt strider mot denna lag, får tillsynsmyndigheten meddela ett föreläggande om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas. När föreläggandet meddelas ska det utsättas en tid inom vilken behövliga åtgärder ska vidtas. Om klientsäkerheten så kräver, får det bestämmas att verksamheten omedelbart ska avbrytas eller användningen av ett verksamhetsställe eller en del av det eller av en anordning omedelbart förbjudas. Om serviceproducenten inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet eller om serviceproducenten inte har beviljats tillstånd att bedriva daghemsverksamhet ska det bestämmas att verksamhetsstället ska stängas omedelbart.

59 §

Samarbetet mellan tillsynsmyndigheterna och tillståndsmyndigheten

Tillsynsmyndigheterna och tillståndsmyndigheten ska samarbeta när de fullgör de uppgifter som anges i denna lag.

Om en tillsynsmyndighet som avses i 52 § får kännedom om att det i en serviceproducents verksamhet finns brister

Föreslagen lydelse

Den regionala planeringen, styrningen och övervakningen av småbarnspedagogiken samt *registreringsmyndighetens uppgifter hör till regionförvaltningsverket.*

58 §

Föreläggande

Om det upptäcks brister eller andra missförhållanden som äventyrar klientsäkerheten när småbarnspedagogik ordnas eller tillhandahålls eller om verksamheten i övrigt strider mot denna lag, får tillsynsmyndigheten meddela ett föreläggande om att bristerna eller missförhållandena ska avhjälpas. När föreläggandet meddelas ska det utsättas en tid inom vilken behövliga åtgärder ska vidtas. Om klientsäkerheten så kräver, får det bestämmas att verksamheten omedelbart ska avbrytas eller användningen av ett verksamhetsställe eller en del av det eller av en anordning omedelbart förbjudas. Om serviceproducenten inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet, *har låtit bli att ansöka om registrering, har inlett verksamheten före den inspektion som avses i 44 b §, registreringsansökan har avslagits eller registreringen har återkallats* eller serviceproducenten trots det bedriver privat daghemsverksamhet ska det bestämmas att verksamhetsstället ska stängas omedelbart.

59 §

Myndighetssamarbete

Tillsynsmyndigheterna och *registreringsmyndigheten* ska samarbeta när de fullgör de uppgifter som anges i denna lag.

Om en tillsynsmyndighet som avses i 52 § får kännedom om att det i en serviceproducents verksamhet finns sådana

Gällande lydelse

som avses i 44 d § och som utgör grund för att återkalla tillståndet, ska tillsynsmyndigheten underrätta tillståndsmyndigheten om detta. Innan tillståndsmyndigheten fattar beslut om återkallande av tillståndet kan den begära utlåtande av tillsynsmyndigheten.

63 §

Sökande av ändring i tillstånds- och tillsynsmyndigheternas beslut

Vid sökande av ändring i ett beslut av en tillståndsmyndighet eller en tillsynsmyndighet tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Föreslagen lydelse

brister som avses i 44 d § och som utgör grund för återkallande av registreringen, ska tillsynsmyndigheten underrätta *registreringsmyndigheten* om detta. Innan *registreringsmyndigheten* fattar beslut om återkallande av *registreringen* kan den begära utlåtande av tillsynsmyndigheten.

63 §

*Sökande av ändring i **registrerings-** och tillsynsmyndigheternas beslut*

Vid sökande av ändring i ett beslut av *registreringsmyndigheten* eller av en tillsynsmyndighet tillämpas lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Denna lag träder i kraft den 20 .

Privata serviceproducenter som är införda i registret över serviceproducenter vid ikraftträdandet av denna lag får fortsätta sin verksamhet efter ikraftträdandet. Registreringsmyndigheten ska inom tre år från ikraftträdandet av denna lag på tjänstens vägnar och utan avgift ändra tillstånd som beviljats och registreringar som gjorts för serviceproducenter till registreringar enligt denna lag.
